

FOSSEKALLEN

MEDDELELSESBLAD FOR NVE

Kabel til Røst. (Sjå side 18.)

NR. 4 DESEMBER 1963 10. ÅRGANG

FOSSEKALLEN

Utgjeve av
Hovedstyret for vassdrags-
og elektrisitetsvesenet

*

Kjem ut 4 gonger i året

*

Opplag 3700

REDAKTØR: SIGURD NESDAL

Bladstyret:

ØYSTEIN FLACK, oppnemnd av Hovedstyret.

B. SUNDT, oppnemnd av Ingeniørforeningen.

F. STORAKER, oppnemnd av Sjef- og sekretærforeningen.

SIGRID BRUVOLL, oppnemnd av Fullmektig- og assistentforeningen.

THORBJØRN GRAN, oppnemnd av Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

GUNNAR JACOBSEN, oppnemnd av Norsk Tjenestemannslags gruppe.

Adresse:

Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, Drammensveien 20, Oslo.

Telefon: 56 38 90.

Postgirokonto: 5205.

INNHALD

SIDE

Godt nyttår	2
Gud er din Gud	3
Vassdragsvesenet 1946	4
Bardudalen og Vassdr.v. . .	8
Vestkraft	13
Tur til Aura, Nore og Tokke	16
Kabel til Røst	18
Velferdssjefen	18
Adm. direktør	19
Samarbeidsutval	19
Forslagsordning	20
Smånytt	21
Underkasserar og hovudkas- serar	21
Natura og kr.utb.	22
Smånytt	23
Vernearbeidet	23
Personalforandring	24

Godt nytt år

Ved årets slutt vil jeg gjerne få sende en hilsen til alle arbeidere og funksjonærer i NVE og takke for den gode innsatsen og det hyggelige samarbeidet i året som er gått. 1963 har vært et innholdsrikt og strevsomt arbeidsår, og noen hver kan trenge de fridagene julehelgen vil gi.

Mitt ønske for etaten for tiden som kommer, er ikke bare at det blir gjort godt og effektivt arbeid, men at alle må trives på hver sin arbeidsplass og føle seg som fullverdige og lykkelige medlemmer av den store NVE-familien.

God jul og godt nytt år!

Halvard Roald.

Gud er din Gud

Profeten i gamal tid ropa ut til folket: «Sjå deg ikkje ottefull ikring, for eg er din Gud.» Es. 41,10. Med liv og død, ord og handling bygde Herren Jesus Krist fast og urikkande grunn under profet-ordet. Og difor forkynner kyrkja i tru med frimod til kvar og ein av oss at Gud seier: «Dersom du vil det, så skal eg vere din Gud og halde deg oppe med mi rettferds høgre hand.»

Vi er på leiting, vi menneska, — ikkje minst på leiting etter klårleik i dei store livsproblem, søker noko som kan markere leid og låm. Var det ikkje så, då ville det vere dødt i oss, det som gjev det eigenlege menneskeverdet. — Det finst ikkje billege patentløysingar, — det er ikkje spor fram i makeleg lende. Liv lever og må realisere seg sjølv i kvart nytt nå. Det må sjølv stri seg fram til ljøs gjennom myrker. Tek striden slutt, er myrkret totalt. «Ikkje at eg har funne det, eller har grepe det, men eg jagar etter det,» sa eingong ein stormann i åndsverda om seg sjølv. Guds ord slår den store lovnadsbogen over slik livsholdning og gjer det som tykkjest vere eit vonlaust jag til eit sigervisst og målmedvete laup. Gud er der. Han kan ikkje lagrast, ikkje koserverast. Men han kan gripast av det levande livet i oss etterkvart som tidsuret vårt tikker seg fram gjennom sekundene.

Vi har alltid eit bilete av Gud inne i oss. Det kan vere teikna på så ymse vis og ha sitt grunnlag i så ymse forestillingar. For nokre er det til hjelp i striden, for mange er det ein hindring, — ja så stor at han ikkje er til å kome over, men fører til vonløyse og gjer at ein heilt gjev opp. Som om Gud, opphavet og oppretthaldaren til alt, skulle kunne teiknast eller finne rom i ein forestilling i eit vesalt menneske. Han må då vere så heilt annleis. Difor er det då heller ikkje ein tanke om seg, han freister gje oss, ikkje viten om noko som er utanfor oss og livet vårt. Berre i sin handling kan han openberre seg, — i det han har gjort og gjer i verda vår og berre så langt vi opplever gjeringane hans i vårt liv, berre så langt opplever vi han. «Tru gjeringane, om de ikkje vil tru meg,» sa Jesus, «så skal de skjøne og sjå at Faderen er i meg og eg i Faderen.» Med suveren allmakt i sjølvgløymande kjærleik står han kvar dag ferdig og vil openberre seg ved å vere med i den livsens strid som er vår.

Kvar morgon ny seier han, — om vi vil høyre: «Ver ikkje redd, for eg er med deg. Sjå deg ikkje ottefull ikring, for eg er din Gud.»

*Av prost Jonny Bakke,
form. i Vestlandsk Kraftsamband.*

Vassdragsvesenet 1964

Vassdragsdirektoratet 1963–1964

Når ein har sitt faste arbeid å passe og sine bestemte oppgaver å løyse, tykkjest den eine dagen lik den andre. Det verkar difor litt utidig når redaktøren alt nå er ute att og spør om utviklingsvonene. Dersom ein stadig fekk seg tildelt nye arbeidsområde, kunne det sjølvsagt vore o. k. Men Vassdragsdirektoratet er ikkje av dei mest heldige i så måte.

I 1963 har vi likevel hatt ein del ekspansjon. Den nye avdeling for vasskraftundersøkelser er etablert, og har alt nå til fulle vist at den er liv lage. Eg har da serleg i tankane den hjelp den kan yte vassdragsavdelinga t. d. ved vurdering av ulike alternative planar under behandling av konsesjonssaker. — Når det gjeld dei andre oppgavene denne avdeling skal arbeide med, er vi enda i byrjinga. Vi vonar at det organet vi her har fått skal komme til å spela ei viktig rolle i framtida når det gjeld vurdering i landsmålestokk bl. a. av behov for reguleringsmagasin. Etter kvart som landsdelene blir knytt saman ved samkøyring, må nemlig magasinbehovet til dei einskilde verk vurderast på ein annan måte. Det blir meire slutt med den tid da kvart verk måtte vera seg sjølv nok.

Vi har nå fått tilsett ein landskapsarkitekt som skal ta seg av alle naturvernsspørsmål som sorterar under oss og ein bygningsingeniør med grunndammar som spesielt arbeidsfelt. Våre intensjonar går nokså langt når det gjeld desse stillingane, og vi vonar nå å kunne hjelpe til å mildne det inngrep kraftutbygging med reguleringar og overføringar representerer for bygdene og samstundes mjuke opp tilhøvet mellom kraftutbyggjarar og naturvern- og friluftsfolk. Det vil diverre gå ei tid før vi kan få full nytte av dei nyttilsette da arbeidsfeltet her er så spesielt at det er naudsynt både med tilleggsopplæring og med studieturar (t. d. til Sverige).

Av andre nyskapingar i direktoratet kan eg nemna at sekretariatet tek til å ta form. Kontorsjef er til-

sett, og har alt fått så mykje å gjera at han treng avlastning. Eg vil understreka at dette fenomen ikkje har nokon som helst samband med Parkinsons lov, men rett ut viser eit sterkt behov for nett slik hjelp. Største saka nett nå er å ordne opp i arkivtilhøva ved direktoratet i det heile og ved vassdragsavdelinga spesielt.

Eit problem som eg ikkje vil la vera å nemna, er spørsmålet om hus for nyttilsette. Det reiser seg like ubønhørleg kvar gong det er ein som ikkje bur i Osloområdet som blir tilsett. Som døme kan nemnast at det i Hovudstyremøte sist i juni i år vart tilsett ein ingeniør i ei ledig stilling i vassdragsavdelinga. Etter fånytted freistnad gjennom vel ein månads tid seier den tilsette frå at han må gi opp. 1. varamann blir så varsla og bruker like lang tid og med like dårleg resultat. Først 3½ mnd. etterat søknadsfristen var ute, blei det så skrive til 2. varamann som heldigvis bur i Oslo. — Når det er for snau tilgang på dei fagfolk vi treng, er det

trist å vera vitne til at den eine etter den andre av søkerane må trekka seg fordi husspørsmålet ikkje let seg løyse. Det må vera ei oppgave av høgste prioritet å retta på dette. Eg ser ikkje nokor annor varig løysing her enn at etaten har til disposisjon ein del husvære (kanskje 10–15 stk.) som nyttilsette kan få ha inntil dei kan skaffe seg hus sjølv — men likevel ikkje ut over ein viss frist (t. d. 2 eller 3 år). Avgjort best ville det sjølvsagt vera om alle som ynskte det kunne få husvære utan slike atterhald. Men ein naudsynleg føresetnad for ei slik ordning er at etaten har kontinuerleg tilgang t. d. ved stadig bygging. For det første alternativet er det nok med ein innsats ein gong for alle frå etaten si side.

Vi ser med glede fram til sommaren 1964 med innflytting i nybygget. Det er ikkje til å unngå at den oppdeling av direktoratet på kontor spreidd over heile byen gjer arbeidet tyngre for oss.

H. Sperstad.

Direktoratet for administrative, juridiske og økonomiske saker

I 1964 vil NVE's nye administrasjonsbygg stå ferdig, og dermed vil etatens sentraladministrasjon kunne samles under ett tak. Gjennomføringen av flyttingen av kontorene og arbeidet med å legge forholdene i det nye bygg til rette slik at det blir en god og hensiktsmessig arbeidsplass for personalet, vil bli en hovedoppgave for Administrasjons- og økonomiavdelingen i året som kommer. Vi har — som andre som er på flyttefot-nisser som vi ønsker å flytte fra, og det vil være en primær oppgave for denne avdeling å holde nissene vekk fra lasset. Blant annet vil det være nødvendig å få gått gjennom alle arkivene før flyttingen, med sikte på begrensnig og kassasjon. — På avdelingens program står også utarbeiding av en «kontorhåndbok» for etaten, omfattende alle sentrale instruksjer og bestemmelser av betydning. Arbeidet vil kreve en samling og revisjon av gjeldende regler, og

innpassing av regelverket i et oversiktlig, praktisk system.

Avdelingens økonomikontor vil fortsette arbeidet med å modernisere regnskaps-, budsjett- og statistikkarbeidet. Særlig vil det bli lagt vekt på å få utviklet de driftsbokholderimessige sider for å få klarlagt kostnadsstrukturen i de enkelte sektorer av etatens virksomhet.

NVE's personale har i 1963 økt ganske sterkt, og den prekære underbemanning som enkelte avdelinger og kontorer led under tidligere, er for det meste overvunnet. De vanskelige kontorforholdene har imidlertid gjort at en ikke alle steder har kunnet ta sikte på full bemanning. De bedre plassforhold som det nye kontorbygget byr, vil gjøre det mulig å supplere med personale på felter hvor bemanningen har vært utilstrekkelig. Det er et særlig behov for flere teknikere. Personalavdelingen vil i tiden fram til innflyttingen arbeide for å få dekket dette behovet så langt det er mulig.

Personalavdelingen vil ta opp spørsmålet om — ytterligere utvi-

delse av de opplæringstiltak som har vært drevet innenfor etaten. Dette vil dels kunne skje ved å lette tjenestemennenes adgang til etamessig art. Den vil her kunne dra til igangsetting av kurs av hensiktsblerte kurs, og dels ved å medvirke særlig nytte av det arbeid som drives av Opplæringssjefen i Lønns- og prisdepartementet.

Med den store virksomhet som staten nå driver på elektrisitetsforsyningsens område, særlig gjennom utbyggingen av nye statskraftverk og deltaking i kraftverksforetak, blir oppgavene for Juridisk avdeling meget omfattende. En har stadig løpende skjønssaker vedrørende ekspropriasjons- og skadeserstatninger av betydelig økonomisk omfang, samtidig som det ved frivillige avtaler erverves fallrettigheter m. v. for store beløp. Statens deltaking i interessentskaper og andre selskaper med sikte på fellesutbygginger fører med seg spesielle arbeidsoppgaver som krever avdelingens medvirkning.

Juridisk avdeling har også de meget krevende kontraktsforhandlinger som angår bortleie av fallrettigheter som eies av staten (herunder også Direktoratet for statens skoger). Disse arbeidsoppgaver må med den sterke øking i kraftutbyggingstempoet regnes å bli av betydelig omfang også i tiden framover. Likeledes må en regne med at det vil bli spørsmål om å inngå flere avtaler av samme type som den såkalte «Bremanger-avtalen» fra 1956. Ved denne avtalen overdro Christiania Spigerverk til staten sitt kraftanlegg i Svelgen-vassdraget i Bremanger, men fikk samtidig leie anlegget for tiden fram til 1995. Bakgrunnen for avtalen var at kraftanlegget ville ha hjemfald til staten i 1980 i henhold til konsesjonsvilkårene, men at eieren som ønsket å utvide anleggene, fant den gjenværende del av konsesjonstiden for kort til å rettferdiggjøre den investering som da trengtes. Da loven ikke gir adgang til konsesjonsforlengelse, ble den nevnte ordning med eiendomsoverdragelse til staten og bortleie til selskapet gjennomført, en ordning som sikrer selskapet krafttilgang over et tidsrom av tilstrekkelig lengde. Tilsvarende ordning er gjennomført for Høyanger-vassdraget i Kyrkjebø i Sogn og er under avslutning for Bjølvo-vassdraget i Kvam og for Tyssø-vassdraget i Odda i Hordaland. Til sammen er produksjonen i de kraft-

anlegg som ved disse avtaler er eller vil bli overdratt til staten vel 1500 mill. kWh pr. år.

Det er nå tilsatt velferdssjef ved NVE, og arbeidet med opplegget for hans virksomhet er satt i gang, men det er når dette skrives for tidlig å legge fram noe om planene for denne virksomhet.

Torolf Moe.

Elektrisitetsdirektoratet

Det er nå nokså nære ett år siden jeg sist ga en oversikt over Elektrisitetsdirektoratet i Fossekallen og tiden skulle nå være inne til på ny å ta et overblikk.

Vi har i mellomtiden fått styrket administrasjonen vår ved at vi i Statsstønads- og Kontrollavdelingen har fått tilsatt en ny overingeniør I. Denne avdelingen er nå delt i to, idet Statsstønads- og Kontrollkontoret ledes av overingeniør O. Seim og Kontoret for Alminnelige saker av overingeniør G. Vatten. Videre har vi fått opprettet et sekretariat under ledelse av kontorsjef Ibenholt. Ved siden av å avlaste fagsjefer og direktør for mange administrative saker, vil kontorsjefen særlig få å koordinere de sakene vi må ha løst før innflyttingen i nybygget. Eksempelvis arbeides det for tiden med en felles arkivnøkkel for Elektrisitetsdirektoratet slik at vi ved innflyttingen lettere kan få samlet alle de ulike arkivene vi har i dag.

Forholdene med kontorer på flere steder i byen og flere arkiver og ekspedisjoner gjør at arbeidet går tyngere enn vi ønsker.

I 1963 regner vi med at vi i landets kraftverker vil få en brutrotilvekst i maskininstallasjonen på ca. 620 MW og i 1964 regner vi å få en øking godt over 900 MW. Dette er tall som ligger langt over noen tidligere toårs periode. En slik aktivitet innen elektrisitetsektoren slår ut i alle ledd — ikke bare når det gjelder kraftverkene — og bevirker et tilsvarende arbeidspress hos oss ved et tilsvarende stort antall saker.

Konsesjons- og Tilsynsavdelingen måtte fra 1. januar 1963 flytte opp i Christiania Spigerverks kontorbygg i Nydalen. Tilsynskontoret fikk med seg sitt arkiv mens konsesjonsarkivet fortsatt måtte være på Drammensveien. Når arbeidet etter flyttingen har gått så vidt bra som det har, skyldes det god innsats fra avdelingens personale ved

siden av den gode transporterservice Gulbrandsen og hans sjåfører har gitt oss.

Se nye forskrifter for elektriske anlegg som vi har ventet så lenge på er nå ferdigbehandlet i Hovedstyret og er nå til behandling i departementet. Forhåpentlig varer det ikke lenge før de kan distribueres. Arbeidet med en fast ordning for løpende forskriftsrevisjon er tatt opp og vil forhåpentlig kunne settes i verk fra neste år. Etter hvert som personaltilgangen tillater det, vil vi også begynne å omtale nærmere enkelte ulykker og uhell vi får innberetning om i fagpressen. Vi ser stadig av de tilfelle som innrapporteres at de nærmere omstendigheter som førte til ulykker bør gjøres kjent slik at andre kan hente lærdom derav. Det syns dessverre ofte som om tankeløshet og uvitenhet i mange tilfelle er den egentlige årsak til mange ulykker.

Elektrisitetsavdelingen har siden sist fått noen øking i personalet, men langt fra slik som vi ønsker. Vi har nå fått tillatelse til å ansette en ny overingeniør I til sektoren energispørsmål og en overingeniør II til plankontoret. Vi søkte om to overingeniører I, men på grunn av det store antall for øvrig i etaten fikk vi av Lønns- og prisdepartementet bare en. Jeg syns det er lite tilfredsstillende med en slik begrunnelse idet det etter min mening burde være arbeidsområdet og forholdene dermed som var avgjørende for stillingsplaseringen. Slik det nå er må mange arbeidsoppgaver som Elektrisitetsavdelingen etter NVE's organisasjonsplan skal ta seg av, ligge inntil videre eller de må løses av andre.

Meget er imidlertid gjort. Oppgaver og utredninger blir stadig forlangt om både det ene og det andre. Av større oversikter kan nevnes at avdelingen i mars utarbeidet en oversikt over Kraftutbyggingen og elektrisitetsforsyningen i Norge pr. 1. januar 1963. Oversikten er trykt i sin helhet i St.prp. nr. 1 for 1963/1964.

Avdelingen har videre arbeidet med en utredning om overføring av kraften fra Øvre Hallingdal og Øvre Numedal til Oslo-området. I den anledning er det også nødvendig å se videre fram til overføringsproblemet for Aurland. Med den veksten i kraftforbruk som man har i Oslo-området til og med Hønefoss, Drammen — blir det fra 1970 nødvendig med en ny 300 kV-

linje omtrent hvert 3½ år. Avdelingen har sammen med de interesserte kraftlag og fylker holdt flere møter og drøftet spørsmålet om det er riktig å bygge en ny linje med 400 kV istedenfor 300 kV-spenning. Valg av spenning og trase må skje ganske snart.

Avdelingen har også arbeidet meget med utredninger om overføring av kraft til Hamar-området og Hedmark fylke for øvrig. Dessuten er behandlet enkelte linjespørsmål over praktisk talt hele landet.

Statsstønads- og Kontrollkontoret har i året som gikk fortsatt behandlingen av stønadsaker vedrørende de mørke områder. Det er nå ikke stort flere enn ca. 8000 personer som mangler elektrisk kraft når de tiltakene hvor man har fått ordnet finansieringen, er ferdige. For å få behandlet de resterende uforvalte kreves meget arbeid, idet man først ønsker å klarlegge spørsmålet om fortsatt bosetting helt ut. Det vil være lite tilfredsstillende dersom de man nå forsyner fraflytter sine gårder i løpet av kort tid.

Et samarbeid er her innledet med Distriktenes Utbyggingsfond og Arbeidsdirektoratet med tanke på avklaring av spørsmålene om fraflytting. Videre har kontoret fortsatt arbeidet med stamlinjesaker. På grunn av endrede forutsetninger har man lagt fram forslag om at Statskraftverkene bygger 300 kV kraftlinje fra Blåfall Kraftverk i Sunnhordland og fram til Bergenshalvøens komm. kraftverks ledningsnett ved Dale kraftverk. Det tidligere bevilgede lån til Vest-Norges Samkjøringsselskap på 7,6 mill. til en 132 kV kraftlinje er foreslått inndratt. Til gjengjeld er foreslått at staten går inn som deltaker i A/S Vest-Norges Samkjøringsselskap. Tilsvarende har man tatt opp forslag om at staten går inn som medlem i A/L Vestlandske Kraftsamband. Til stamlinjen i Sogn har man likeledes fremmet forslag om ny bevilgning.

For øvrig har man sluttført arbeidet med finansiering av Kvæningen Kraftverk og fått en endelig ordning for M/S Vest-Kraft som

Vestlandske Kraftsamband hadde innkjøpt til tungtransportformål. Løsningen for Vestkraft ble at Statskraftverkene overtok båten og vil stå for driften av denne.

Av andre arbeidsoppgaver har direktoratet hatt meget arbeid med lånesaker og prioriteringss spørsmål for kraftanlegg, overføringsanlegg etc. Den store aktiviteten innenfor elektrisitetssektoren i inneværende år og neste år gjør at presset på lånemarkedet blir meget stort. Vi håper imidlertid at vi snart kan slippe til nye anlegg og at lånemulighetene kan bedres.

Et annet felt vi også har hatt og vil få meget arbeid med er organisasjonsforholdene innen Elektrisitetsforsyningen. De nye kommunegrensene og sterkt økt forbruk i mange landsdeler gjør det nødvendig å se om nåværende organisasjonsforhold er tilfredsstillende. Framover vil nok organisasjonsforholdene skaffe oss meget arbeid i tillegg til alt det andre vi stiller med.

L. Gaukstad.

Litt om statskraftverkene

NVE's årsberetning har hittil kommet svært sent. Når vi også vet at den skal dekke mange formål og hensyn slik at det tas med ting som ikke interesserer våre kunder og forretningsforbindelser og omvendt, er det svært nærliggende å tenke på egen årsberetning og i forståelse med generaldirektøren er det besluttet at vi skal få det. Betingelsen er at vi skal ha vår årsberetning for 1963 ut senest mars 1964 slik at den er aktuell når den kommer. Foruten å være årsberetning får året som gikk, vil den inneholde opplysninger om våre framtidige planer. Jeg vil gjerne tilføye at det ikke er et ønske om «å bryte ut» fra resten av NVE som gjør at vi får vår egen beretning, men rett og slett en nødvendighet for å dekke et behov. Vi skal fortsatt ha vår plass i NVE's fellesberetning.

Jeg kan altså i år henvise redaktøren til den forventede årsberetning, men skal likevel komme inn på spesielle ting.

Det er idriftsetting av store transformatorstasjoner, stam- og samkjøringslinjer som preger året 1963. Bl. a. har vi nå fått gjennomgående linje fra våre stasjoner på Østlandet via Aura og helt opp til Tunnsjødal, linje Røssåga — Sverige og Østlandet — Sverige hvor en 400 MVA transformator 300/400 kV i Hasle i Østfold forbinder vårt nett med det svenske hovednett.

Våre egne folk har bare satt i gang en eneste maskin, nemlig Svorka på 22 MW som vi eier sammen med A/S Svorka kraftselskap, og hvor vi har stått for byggingen. På samme måten eier vi halvparten av Kraftverkene i Øvre Namsen (KØN) hvor Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE) er den annen partner og har

ansvaret for byggingen. Det er her satt i gang 1 × 28 MW i Tunnsjø og 4 × 36 MW i Tunnsjødal i 1963, mens Røyrvikfoss på 14 MW blir ferdig i 1965.

Det er i det hele tatt en tendens hen imot stadig flere samarbeidsavtaler med staten som parthaver. Fra gammelt av har vi Mørkfoss — Solbergfoss hvor Oslo eier 2/3 og NEV 1/3. Foruten samarbeidet med NTE og Svorka kraftselskap nevnt foran har vi Røldal-Suldal kraft A/S hvor Norsk Hydro og NVE har 50 prosent hver av aksjene. Her er Hydro generalentreprenør, 1. maskin skal være i drift desember 1965 og den siste av 7 maskiner på tilsammen 450 MW i desember 1969.

Vikfalli (Vik i Sogn) er et sameie hvor L/L Sognekraft har 30 prosent og NVE resten hvor NVE skal utføre arbeidet. Det er søkt konsesjon på anlegg som tilsammen gir 155 MW og de forberedende arbeider er i gang. Det er dog ikke endelig avgjort hvorledes anleggene blir utført idet Vikfalli og Bergenshalvøens kom. kraftselskap begge har søkt om å få utnytte noen felter som i dag har avløp til Voss.

Sira-Kvina, det riktig store prosjekt med 5500 til 6000 GWh som sluttresultat, er omsider kommet så langt at selskapet er stiftet og de første anleggsveier er besluttet bygd. Staten skal ha ca. 44 prosent av retighetene. Vi regner ikke med å utføre noe arbeid for Sira-Kvina.

Det har også vært diskutert andre sameieprosjekter uten at jeg nå kan redegjøre for dette.

Personlig er jeg lite glad for de mange selskaper samtidig som jeg er klar over at de ofte er eneste praktiske løsning i øyeblikket. Uendelig mye tid går med til forberedende diskusjoner, styremøter, diskusjoner igjen som meget lett kan føre til kjedelige uover-

ensstemmelser. Det er utvilsomt bedre utnyttelse av det enkelte selskaps arbeidskraft om vi hver holder oss til egne kraftverk. Tross pågang fra mange hold ble det i sin tid bestemt at Tokke skulle samles på en hånd og utførelsen skje uten innblanding fra andre. Jeg er overbevist om at dette var en heldig beslutning.

Våre ansatte ser også med bekymring på den foran nevnte utvikling, bl. a. fordi store deler av vårt budsjett går til anlegg vi ikke får noe å gjøre med. Foreløpig er det dog ingen grunn til engstelse. Budsjettforslaget for 1964 går ut på at vi skal bruke ca. 340 mill. kroner til nyanlegg og fornyelser. Tar vi bort de arbeider vi ikke har noe å gjøre med, blir det 305 mill. kroner igjen.

Våre linjebyggere får stadig nye oppgaver. 300 kV linje skal bygges på Vestlandet nordover til Dale (på høyde med Bergen) og, hvis Sira — Kvina blir noe av, sørover til Tonstad. De skal også bygge linje mellom Trøndelag og Rana.

La oss kort se på hvorledes vi tror arbeidssituasjonen ved våre anlegg vil utvikle seg framover:

Høsten 1964 vil Tokke 2 komme i drift med 2×100 MW og Tokke 3 med 1×120 MW, siste 100 MW i Tokke 3 sommeren 1965. Vi har søkt om tillatelse til å fortsette med Tokke 5, 6 og 4. Selv om det går slik vi håper med det fortsatte arbeidet, er en drastisk nedskjæring av vår arbeidsstokk på Tokke uunngåelig da Tokke 4, 5 og 6 er små anlegg på henholdsvis 50, 20 og 40 MW. Noen av de oppsagte vil kunne overføres til Vik i Sogn, men de fleste må forutsettes å ville søke seg jobb f. eks. hos entreprenører ved Røldal—Suldal.

Aura-folkene får nok å gjøre med Trollheim hvor de forberedende arbeider er i gang. Anlegget ligger i Surnadal, får en maskin på 110 MW og forutsettes ferdig i 1968.

Rana, som nå settes i gang for fullt, vil overta de som blir ledige fra Langvatn og overføringstunnelene i Vefsna. Langvatn med 2×45 MW skal være i drift sommeren 1964 og Rana kommer i drift høsten 1968 med 2 aggregater à 115 MW.

Ved Straumsmo er det arbeid inntil kraftverket er ferdig 1966/67.

Bortsett fra de forestående oppsigelsene ved Tokke kan vi altså si at vi slipper heldig fra dette problem i tida framover. Av nasjonaløkonomiske grunner er det begrenset hvor mange kraftanlegg som kan settes i gang til enhver tid. Dette betyr at vi ikke hadde satt i gang noe, nytt anleggsarbeid som kunne tatt mot Tokke-arbeiderne selv om vi ikke hadde vært deltaker i Røldal—Suldal. Jeg vil også gjerne nevne at vi ikke må gjøre problemet oppsigelser ved kraftanleggene større enn det er. Det følger med det å være anleggsarbeider at man må være forberedt på å slutte når anlegget er slutt, og det er da også en av grunnene til at anleggsarbeidet er relativt godt betalt. Våre arbeidere er like godt betalt som om de hadde jobb hos en entreprenør. Vi skal konkurrere med entreprenører og bygge minst like effektivt og billig som dem. Selv om vi så langt råd er vil forsøke å holde på en fast arbeidsstokk, må vi ikke falle for fristelsen til å holde på folk lenger enn en entreprenør ville ha gjort. En fordel for våre folk er det at vi går inn for å ta en jevn arbeidsmengde med egne folk og toppene med entreprenører.

For ikke å bli misforstått vil jeg presisere at vi skal gjøre hva vi kan for å ha ejvn sysselsetting. Det er ikke med lett hjerte vi sier opp folk, spesielt er det

leit å gjøre det like før jul på en tid det er meget vanskelig å få annet arbeid.

Alle våre anleggsbestyrere vil selvsagt gjerne på et tidlig tidspunkt orientere våre arbeidere om arbeidssituasjonen, men ofte er det vanskelig fordi de ikke selv vet hva det blir til med planer som trenger Stortingets avgjørelse eller som er avhengig av lån i Verdensbanken slik tilfellet var i år.

Jeg har bedt bygningssjefen og hans stab i Oslo og ved anleggene være spesielt oppmerksom på disse spørsmål. At en og annen avis kommer med opplysninger som synes å være brudd på avtalen om vår informasjonsplikt, kan neppe unngås. En journalist har ofte sin spesielle måte å gå fram på som avstedkommer en artikkel selv om den han henvender seg til mener å ha avstått fra å uttale seg. Er det noen som mener de ikke får de informasjonen de mener kan gis, ser jeg gjerne at de henvender seg til bygningssjefen eller undertegnede.

Nye planer pleier å interessere. I vinter vil vi ha ferdig plan for Mauranger—Hattebergfeltene i Folgefonnhalvøya. Disse kan gi ca. 2200 GWh og ligger meget lagelig til for forsyning av aluminiumsverket på Husnes. Vi har her en noe uvanlig situasjon idet staten foreløpig kun har ubetydelige rettigheter i vassdragene, men vi håper denne side av saken kan ordnes tilfredsstillende.

Neste vinter er det meningen å ha ferdig en plan for indre Hardanger (Osa, Sima, Veig, Kinso) og store oppmålings- og undersøkelsesarbeider har foregått der i sommer. Det kan her bli ca. 850 MW i en stasjon.

Planene for Mardøla (100 MW) vil også foreligge i vinter. Vi tar sikte på å bygge dette kraftverk etter Trollheim.

I nærheten av Innset er det Skjomen (ca. 200 MW) som er det neste på vårt program, men uten en storindustriell avtaker i området vil det ta lang tid før vi begynner anleggsarbeid her.

Motstrebende er vi blitt skipsreder i året som gikk. Landgangsfartøyet «Vestkraft» skal eies og drives av oss og brukes til tungtransporter (transformatorer m. v.) for kraftutbygging. Idéen er at man skal spare kostbare kaier og kraner. Det er gjort meget vellykte forsøk med bruk av båten til strekking av fjordspenn.

Vårt forslag til ny statskraftpris, avskrivningstid m. v. er vedtatt av Stortinget, men hele forhøyelsen på 20 prosent får vi først fra 1. januar 1965. Vi forsøker så vidt mulig å få full kostnadsdekning for våre tjenester og ytelser. Dette har ført til at enkelte mener vi er blitt for mye forretningsfolk, en beskyldning vi tar meget rolig så lenge vi opptrer forretningsmessig korrekt og ikke utnytter vår stadig mer dominerende maktstilling innen forsyning og samkjøring.

De store bølger ved omstillingsprosessen til den nye organisasjonsplanen har nå lagt seg, men det er ennå småtilløp til mislyd, bl. a. mellom vårt direktorat og Administrasjonsdirektoratet. Vi må håpe at vi med gjensidig tillit og respekt kan komme fram til klare linjer før endringer og nye tiltak settes i verk idet all misstemning tærer på arbeidslysten. Hovedsaken er ikke hvem som gjør en ting, men at tingen blir gjort uten unødig dobbeltarbeid og av den arbeidet ligger best til rette for.

I neste nummer vil jeg komme inn på de mange dødsulykker vi har hatt i det siste.

Forts. side 21.

Bardudalen og Vassdragsvesenet

Namnet Bordu eller Bardo har ein første gong skriftleg i ein grensekommissjonsprotokoll frå 1743. Det var major Ramm-Schnitler som styrde denne kommisjonen og han skreiv Bardo-elv-dal-fos. Det er fleire teoriar kva namnet kjem av. Some trur det kjem av det gamalnorske mannsnamnet Bergtor, som har vorte avstytta til Bardo eller Baro. Andre meiner det er kevnse ordet Pertu = Kvilestad, dalen var kvilestad ved reinsflyttingane frå fjellbeita og ut mot fjorden og tilbake att.

For folk i Vassdragsvesenet vart namnet for alvor kjent då arbeidet med Bardufoss Kraftanlegg kom i gang. A/S Bardufoss Kraftlag vart skipa 15. november 1947, men alt eit år før hadde Troms fylkes kraftforsyning sendt inn søknad om statsstønad til å bygge kraftverket. Stønaden fekk dei ved kgl. res. av 26. november 1948, og den var på 5 650 000 kroner, og anlegget skulle vere på 13 000 kW i første omgang. Då arbeidet vart sett i gang, vart Vidkunn Hveding byggeleidar med tittel som overingeniør, og i november 1953 var det ljوسفest og stor stas.

Ein ny tidsalder var komen til Bardudalen. På mindre enn to hundrad år hadde desse bygdene gått gjennom det som andre dalføre hadde brukt to tusen år på.

Dei første som busette seg fast i Bardudalen var to huslydar frå Østerdalen, som slo seg ned der i 1791. Fogden i område, Jens Holmboe, hadde funne ut at desse dalane måtte høve godt til jorddyrking og fast busetnad, og han fekk major Ramm-Schnitler med på tanken. Denne majoren som var busett i Østerdalen, var det som fekk desse huslydane til å reise til Bardudalen og slå seg ned der. Litt seinare kom det fleire etter, so desse første åra var det 10–12 huslydar som busette seg der. Så vart det slutt med innflyttinga for mange år framover. I 1820 budde der omlag 50 menneskje i den nye bygda. Dei såg myrkt på heile busettinga, for utan at fleire kom til, ville det vere vanskeleg å få til noko skikkeleg samfund. Men so kom snunaden. Vanskelege tider, lite arbeid, og fretnad nordfrå, om at dei som hadde flytt dit, hadde det bra, gjorde at mange

no la ut på ferda og slo seg ned i Bardu og Målselv. I 1845 var folketallet 540 i det området som hadde 50 menneskje 25 år før. No var det og mest østerdøler, men og nokre frå Gudbrandsdalen og Sør-Trøndelag. Namn som Stømsli, Strømsmo og Innset, er namn på gardar som vart tekne opp desse åra. Strømsli vart teken opp kring 1850, Strømsmo 1820 og Innset litt før 1840. Det var det gode fisket i Altevatnet som gjorde at folk slo seg ned so langt oppe i dalen så tidleg. Slik fiskeplass som der var på den tid, måtte ein nok fare langt for å finne. Endå den dag i dag snakker folk på Innset om kor mykje forfedrane deira fiska med fin, feit aure i vatnet og elva i gamle dagar. Jakt var og ein god del av levevegen, mange på desse gardane var flinke jegerar.

Kva slit det var første tida å bu på ein so avsides stad som Innset, kan ein vanskeleg tenkje seg. I Bardu bygdebok står mykje om dette.

Striden mellom flyttsamane og dei som busette seg fast var og verst for dei som busette seg i utkantane av området. Samane hadde hatt eineretten til denne dalen frå eldgamal tid. Her hadde dei hatt vegen sin gjennom når dei kom med reinsflokkane på veg til eller frå fjellet. I fleire tusen år hadde dette vore deira, då desse innflyttarane slo seg ned. Det var ikkje rart dei sette seg til motverje, striden gjekk i første tida både på liv og helse laus. Det hadde nok vore andre enn samar som hadde ferdast her, men det er ikkje truleg at dei hadde vore busette i området, for her finst lite av funn frå gamal tid. Eit undatak er eit fint viking-sverd som vart funne oppe ved Altevatnet i 1952. Korleis dette har kome dit er sjølv sagt uråd å vite, men at nokon har butt der fast, er lite truleg.

Etter at vegen kom oppover til Altevatn er det mange som har fått seg hytter der, so no er der folkesamt om somaren. Ein av dei første utanom samane som slo seg ned inne ved vatnet der, var ein mann frå Romsdal. Han sette seg opp ei hytte inne ved inste enden av Altevatnet, 55 km frå neraste busetnaden i Bardudalen, og her dreiv han med jakt og fiske. Det er no omlag 70 år sia denne hytta vart bygd.

Helene og Håkon Solvoll.

Då eg var på Innset i somar, snakka eg med folk frå staden som arbeidde på anlegget. Ein av dei var Håkon Solvoll frå Innset. Oldefaren hans, Sevald Pedersen, var frå Storelvdal i Østerdalen, og var saman med Hallstein Toresen, dei første som busette seg på Innset kring 1840. Solvoll visste mykje å fortelje om jakt og fiske frå første tida forfedrane hans busette seg her oppe ved Altevatnet. Dei salta ned store mengder med feit, fin, aure so dei hadde heile vinteren. Jakta var og ei stor hjelp til livberginga. No er både jakta og fisket vorte berre sport, gardane har og vorte mykje øydelagde av anlegget so no er det arbeidet der som må skaffe levemåten.

Kona til Solvoll, Helene, slektar frå Halstein Toresen, som er nemd ovanfor, han var tippoldefar hennar. Kona til Halstein, Gjertrud, som var tippoldemor til Helene på biletet her, hadde ord på seg for å vore utruleg flink å greie seg. Dette trengdest og når dei skulle bu so langt frå folk. Ho sette rypesnarar i vegen mellom fjøset og stova når ho gjekk og stelte dyra om morgonen. På den stunda ho var i fjøset og løa, hadde rypene gått i snara, so ho tok dei med inn på tilbaketuren. Når karane var på jakt eller til bygda, var det kvinnene på dei einbølte gardane som hadde ansvaret for alt. Det var utruleg interessant å høyre desse folka fortelje frå gamal tid. No er ei ny tid koma til Innset, det vert aldri slik som det var der. Det er slutt med å livberge seg med jakt og fiske, men endå er der godt høve til å drive med dette. «Eg har aldri ete så mykje rype i mitt liv som då eg var på Innset», sa bygningssjef Greve

Poståpner Harald Indseth.

ein gong eg prata med han om den tida han var byggeleidar på anlegget der. Greve har forresten skreve om Innset kraftanlegg i Bardu bygdebok, so denne tidebolken er og komen med i boka.

I 1914 tok Haral Indseth til som postfører i dalen. Tre gonger for veka gjekk han med posten 34 km fram og tilbake. Om somaren kunne han bruke sykkel delvis, men om vinteren måtte han gå på ski. Dette dreiv han med i 41 år, og bar posten til desse huslydane opp gjennom dalen, men så kom ei ny tid for han og. Frå 1956 har der vore postopneri på Innset og det er ikkje små postmengder som har vorte ekspederte for året. På det meste var der omlag 500 menneskje på anlegget. Det er noko rolegare på postkontoret no, men ein mann som har gått 200 000 km med post, må gjerne få ta det litt roleg etter eit slikt strev.

Innset.

Peder Indset arbeider og på anlegget. Bestemora hans var Helene dottera til Halstein og Halstein — Gjertrud. Faren, Gabriel Pedersen, var i fullt vigør første åra anlegget var i arbeid so mange av anleggsfolka hugsar nok den spreke 90-åringen. Peder var mykje brukt i etterretningsteneste i krigstida og han har fått diplom for dette. Kona heiter Agnes og er frå Strømseth, ho og slektar frå dei første som kom til dalen her. Oldefaren, Lars Pedersen, kom fra Alvadal og busetta seg på Strømsli 1848.

Innset kraftanlegg.

Arbeidet her vart sett i gang i august 1955. Det første som måtte gjærast var å skaffe anleggskraft, og til dette vart Strømslifalla utbygd med ein liten kraftstasjon på 1500 kW, maskineriet kom frå Røsgåsa. Sia gjekk det slag i slag å bygge opp det samfundet som eit so stort anleggsarbeid krev.

Reguleringa av Altevatn er det som er grunnlaget for denne utbygginga. Altevatnet er omlag 40 km langt og ved oppdemminga vart det eit magasin på ein milliard kubikkmeter vatn. Dammen er 500 m lang og 30 m høg på det høgste.

Første maskina på Innset vart sett i gang i 1960 og den andre i 1961. Kraftverket på Innset er på 90 MW. No er det under bygging ein ny stasjon lenger nede i dalen, ved Straumsmo. Denne er venta å bli ferdig i 1966 og vert på 130 MW.

Det er store straummengder dette og ein veldig auke frå før 1953 då Bardufoss kraftanlegg kom i drift. Før den tid var her ein liten stasjon på omlag 2000 kW. Det er

Agnes og Peder Indseth.

veldig store område som nå får straum frå desse anlegga. Avstandane frå Røst i Lofoten til Karlsøy nord for Tromsø er som frå Oslo til Levanger. Kva denne kraftutbygginga vil få å sie for næringslivet i dette område kan sikkert ikkje overvurderast. S. N.

Første åra eg var i NVE hadde vi ei ung kontordame i Elektrisitetsavdelinga som heitte Liv Kirsten Strøm-Olsen. Ho vart gift med ein bygningsingeniør som var i avdelinga ei tid, Torleif Høgestøl.

Sidan den tid har dei fare vide. Han var i Amerika på studiereis og har sidan vore på Aura-anlegget, Rana-anlegget og er no byggeleidar på Innset, ho har vore med han rundt på anlegga.

Då eg i somar var på Innset treffe eg att fru Høgestøl og det er hyggeleg å treffe folk som ein har arbeidt saman med. Ho er ein god forteljar, mellom anna fortalde ho om festar og tilstellingar dei hadde på anlegget. Det var så interessant at eg fekk henne til å skrive om det i Fossekallen. SN

Messa på Innset.

Skule og Sjukestova.

Tre av oppsynsmennene på Straumli.
Halvor Steien, Gunleik Andersen og Magnus Laksaa.

Festar på Innset.

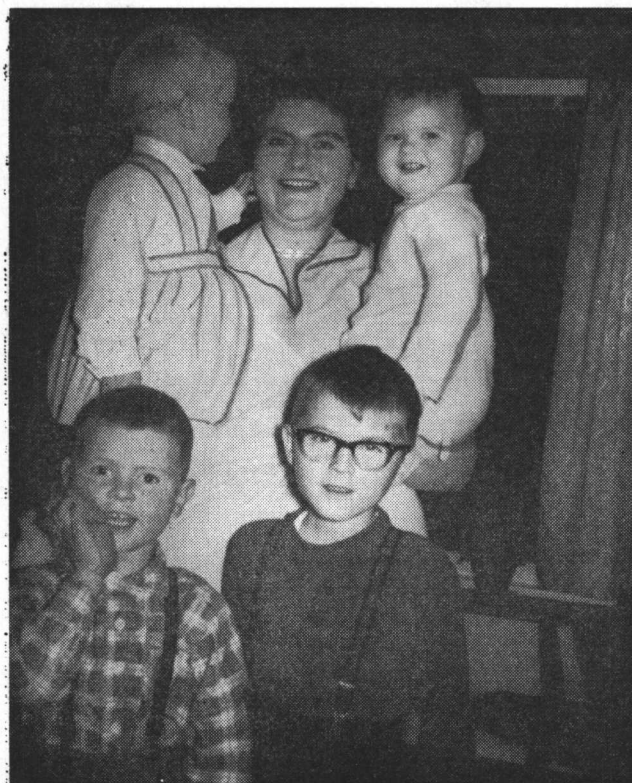
Først litt om den store 50-års festen, det var ganske enkelt to av funksjonærene som fant ut at de var 50 år tilsammen, og siden det da var lenge siden det var holdt noen fest, ble denne 50-årsdag tilbørlig feiret med presanger og taler til jubilanten(e). Nå har imidlertid disse to funksjonærene flyttet — så noen 60-årsdag blir det beklagelig nok ikke tale om. Derimot har det dette året som vi har bodd her, vært en rekke andre fester.

Sesongen ble innledet med

«grautfæst» der det ble servert «ækt dølakost» med rjomegraut, spikemat og flatbrød. Som kjent er Bardudølene etterkommere av landnåmsmenn fra Østerdalen og Gudbrandsdalen, så dølakosten har tradisjon her.

På fester er det gjerne forsangere. Vi hadde i stedet forettere. På scenen satt festkomitéen ved eget bord utstyrt til det ugjenkjennelige med briller, løse neser og barter og spiste under utfoldelse av stort seremoniell. Dog mente vi å

kunne gjenkjenne anleggets materialforvalter som åpenbart hadde store evner som konsument selv om han til daglig har til oppgave å svinge sparekniven for å begrense statens utgifter (eller kanskje nettopp derfor?) For så vidt trengtes ingen forettere da maten smakte fortreffelig, særlig etter at husbonden hadde avliret sin «tiltreddelseprediken» (det ble ingen avstemming etter denne regjeringserklæring og vi sitter fremdeles på Innset).

Fru Høgestøl sammen med to frå Aura og to frå Rana.

Kokkane på festen.

Senere på kvelden svingte man seg til «levende» musikk. De spillmennene tror jeg er de mest iherdige jeg har sett og hørt. Flinke var de også. — Her er ikke flere ugifte her enn at veggpyrdene følger godt med de forskjellige venner/vennerinner. Riktig så artig så — for oss eldre!

Like innunder jul — satte alle syklubbfruen seg stevne på samfunnshuset. Her fins flere syklubber, så det var slett ikke få damer som var samlet rundt et festelig bord med masse levende lys, smørbrød og kaker som hver og en hadde med seg. Det var gjettekonkurranse, høytlesning fra nasjonaleposet Vett og uvett, lynlotteri og svakt sagt konversasjon.

Den moderne samfunnsplage julebordet, mangler heller ikke her. Bare at her er det ikke en plage, tvert imot. Her får nemlig konene lov til å være med, dermed er altså ikke julefreden ødelagt før den skal begynne.

Børnefesten og julefest for øvrig manglet selvfølgelig heller ikke. Dette er jo midt oppe i den mørketiden som vi «søringane» alltid har hørt er så grusom, noe den slett ikke er. Ikke desto mindre vekker det glede når solen er tilbake etter «vinterferien». Det er den 20. februar, og det er et ypperlig påskudd for fest.

Festkomitéens store maleri av Middagsfjell badet i sollys, som dekket hele bakgrunnen oppe på scenen, lyste oss i møte og skaffet fra første stund solskinnstemning. Ved bordet ble den samme sola lovprist i skiftende lyriske og realistiske vendinger av Kummeneje. Både stedet Innset, kvinnen og maten ble behørig lovprist, men tenk de herrer som hadde stelt det hele i stand fikk ingen høytidelig takk. Derfor vil jeg her i Fossekalen selvbestaltet takke på det hjerteligste for en helt igjennom vellykket fest.

Maten ja, — det var pinnekjøtt. Grunnet redaktørens bestemte stilningstaken til et av våre omstridte samfunnsproblem avstår jeg fra å berette om hva som ble servert til pinnekjøttet. Men hadde redaktøren innfunnet seg ville kan hende situasjonen blitt analog til noe som etter sigende skjedde på en restaurant her nord: To karer kom inn og bestilte kaffe. Da de fikk koppene dro de opp en flaske og skjenket i koppene. Verten kom farende og brølte: «Dette vil jeg

Oppsynsmann Ingolf Hansen med jerven han skaut i oktober 1962. Ved påsketider 1963 skaut Widar Walle ein jerv som satt på ryggen av ein rein. Widar Walle var «flisgutt» på anlegget til jul 1962, då han begynte på militærteneste i garden. Han var heime på permisjon i påska då han skaut jerven.

ikke ha noe av!» «Nå, vi hadde' no tenkt å dreck det sjøl,» kom det rolig fra en av karene.

I dette lille og en må vel ha lov til å si isolerte samfunnet har disse hyggelige festene sin store misjon. Vi blir «rystet» sammen til en stor familie. Selv om de fleste kjenner hverandre fra det daglige arbeid så er «arbeidssiden» kun en side av personene.

Derfor gleder vi oss stort til kommende vinter. Liv Høgestøl.

Grunnspørsmål ved Altevatt.

Flyttsamane var det som hadde mest å tape når Altevatt vart demt opp. I somar var der eit stort tingingsmøte mellom samane og folk frå anlegget. Desse samane er svenske statsborgarar, men er mykje på norsk side av grensa. Eg

snakka med to av desse som var med på tingingane, Johan Gaup og Lars Svonni frå Tronetræsk. Dei fortalde at det var omlag 40 husbønder som hadde rein i dette området. Det var mange i kvar huslyd so det galt mange menneskje. Dei var nok svenske statsborgarar, men dei hadde beita i Salvaskaret distrikt på sørsida av Altevatt frå «urminnes tider», og der hadde dei «gamla hevder, gamla rettigheter».

Det går rettare for seg no enn då flyttsamane misste rettane sine i Bardudalen ved at der kom fast busettnad. Samane hadde norske advokatar og ein dosent frå Uppsala universitet og ein svensk samekonsulent var og med på deira side. Det er store område av gode beite som vert neddemde, men samanlikna med dei store viddene som er att, så vert det ikkje så ratt ille.

Gamalt fra Bardu.

Istaden for å skrive om kW, kWt, m, m² og m³ osv. frå det nye Straumsmoanlegget skulle eg ha lyst til å nemne noko om den delen av bygda anlegget ligg i frå Odden til Røhølen, eller sagt på ein annan måte, frå Strømsmo til Strømsør.

Alt i geografiboka på folkeskulen sto det eit par ord om at folket i Målselv- og Bardudalføra hadde vandra inn frå Gudbrandsdalen og Østerdalen kring år 1800. Eit einaste steinalderfunn nede i bygda og eit vikingsverd funne ved Alte-

Lars Svonni.

vatnet er alt som kan vise attende til stein- og mellomalderen. Vi må difor tru at det gjennom årtusener berre var samane som reiste gjennom dalføret på dei årlege vandringane som reinsdyra sitt levesett bestemmer. Ein og annan handelsmann har vel også dratt på ferd mellom kysten i Troms og Botniske bukta.

Men i 1791 slo dei første «kvite» rydningsmennene seg ned her. Det var John Simonsen Kaldbækken frå Tynset og Ole Olsen Brandvoll frå Alvdal med huslydar som slo seg ned på Bardujordet. Ei tømra stove på $3,5 \times 3,5$ hyste dei alle den første vinteren. Det var «Foged i Tromsø og Senjens Fogederier» Jens Holmboe som sto bak denne dristige og til slutt vellukka koloniseringsplanen. Østerdølene sleit mykje vondt, men dei overlevde og rydde nytt land etter som borna vaks til. Svært få nye rydningsmenn kom i den mannsalderen som fylgde, men frå 1820 kom nye Østerdøler i flokk og følgje.

Til vårt anleggsområde kom i 1822 tynsetingen Peder Jonsen Hansælen og tok fat på rydding av den øverste garden i hovuddalføret Strømsmo. Kona Marie Ingebrigtdtr. Hougrosen hadde ei fin songstemme. Song og musikkgivnaden har helde seg gjennom generasjonar. Ein 18 årig funksjonær på anlegget som stamma i rett linje frå desse to kunne ikkje tenke seg å leve utan pianoet på romet sitt.

Frå Strømsmo til Altevatnet heiter dalføret Østerdalen. Her er eller har vore fleire bruk, men berre dei elste hovedbruka skal nemnast. Ein kan tippe på at etter at Sør-dalen som peikar i mot syd hadde fått sitt namn var det ikkje vanskeleg for dølene å kome fram til det heimlege namnet Østerdalen på eit dalføre som peika i austleg leid.

Første, dvs. nederste, garden i Østerdalen er Strømsli der kraftstasjonen er kjem til å ligge. Her vart ryddingssetel utferda i 1848 til Lars Pedersen f. 1796 i Alvdal. Denne Lars var altså ikkje heilt ung da han tok til med arbeidet i villmarka, men eg trur nå han valde plassen med stor omtanke, for ingen stad i Bardu kjem våren så tidleg som just her nede i denne gryta.

Lenger oppe i den tronge dalen har anlegget eit tverrslag på hovudtunnelen som vi kallar Strømsør. Namnet er tatt frå ein nedlagd gard like ved sia. Her busette det

seg i 1839 ein mann som heite Erik Simonsen. Han var fødd i 1813 på Strømmen eller Øren i Alvdal. Han slo like godt desse to namna saman og kalla det store stykke villmark han hadde fått for Strømsør. Det er som jeger og hardhause at Bjønn-Erik har vorte legendarisk. Etter at bjørnen hadde slått i hel dei tre kyrna han eigde, ei av dei første somrane han var rydningsmann, vart bjørnejakta livsmålet hans. Fall ikkje bjørnen etter det første skotet var det ofte ikkje tid å la opp at med dei gamle gevera. Da nytta han spydet (milten) til resten. Det er undarleg å tenke på at ved det fredelege Veslevatnet like nedfor Innset fellte Bjønn-Erik og svigersonen Anders Dahlberg tre bjørner på ein gong. Erik levde til han var 97 år (til 1910). Om den trauste og gode kona Kirsti er det sagt at det neppe er ei mor i Bardu som har levd under så vanskelege tilhøve, — og likevel klara det. Vi veit i alle høve at ho fødte barn to gonger utan hjelp. Eine gongen sprang dottera halv-mila til Innset, men då dei kom derifrå var det heile over. Han Erik var på jakt. Ein annan gong låg Erik nedsnøa på fjellet langs ein nyskoten rein i ein forrykande storm. Ein hund frå Innset vart den gongen halden i band på Strømsør. Då Kirsti skyna at ho trong hjelp sleppte ho hunden laus. Uveret seinka også konene frå Innset. Da dei kom fram var ho Kirsti i fjøset og Berit som nå sto på trappa fortalde: «Jo, ho mor har fått en liten gut i senga si, men det e itt'n Simen.»

At vågemotet gjekk i arv fortel dette: Ein av Erikssønene, Lars som vart fødd den stormnatta, kom ein vårdag på skothald på ein bjørn i Sør-dalen. Han fyrde laus, men blodsporet viste at bjørnen klara seg inn i hiet sitt. Lars fekk fat i to av brørne og så skulle bjørnen røykast ut. Men ingen bjørn kom. Så kom Ola med framlegg om at dei skulle kaste lodd om kven som skulle krype inn. Loddet fall på forslagsstillaren, — og han kraup inn med borse og tyrispik. Kryp- inga tok si tid. Dei som sat ute ropa inn og spurde om han var oppeten. «Itte enno, men går det så gale, kjem ei itte utatt på såmå måten som profeten Jonas» var svaret. Dei møttes der inne bjørnen og han Ola. Bjørnen fall for skotet, men krutrøyken heldt på å ta knekken på Ola.

Det må nemnast at det arbeidar folk på anlegget i dag som stammar ned frå desse heiderskarane.

Ein kan spørja seg sjøl om hva det var som gjorde at desse rydningsmennene i Bardu i det heile klara å overleve i dei første åra og hva det er som seinare har gjort dei til eit slikt friskt og livskraftig folkeferd. For det første må ein vel seie at foged Holmboe var sær- selv heldeg med den moralske standard hos dei først utvalde. Det tenar også Holmboe til ære for han sikta nok folket. Dei første fekk høve til å konsolidere seg og vinne over mykje motgang før storinnflyttinga tok til. Dei sistnemnde kom difor til eit ordna samfund, og det eit strengt ordna og. Haugerørsla gjorde seg sterkt gjeldane heilt opp til vår tid. Hans Nielsen Hauge gjesta sjøl Bardu i 1803. Biskop Krogh seier i 1870 at dølene hadde helde på det gode i Hauge si lære og «forkastet det taabelige». Det kan hende at biskopen alt då hadde lagt merke til det same som vi innflyt- terar i dag merker oss, nemleg at dølene har lett for å smile og le. Det kan ikkje dragast i tvil at dei som flytte nordover den gongen verkeleg hadde vilje og mot til å ta eit arbeidstak for å skape seg ei framtid der dei på førehand visste at det einaste som nytta var arbeid og atter arbeid. Eventyrarar som var ute etter lett-tent gull og grøne skogar drog ikkje nordover. Det gjekk med andre ord for seg ei kvalitativ utvelging sydpå! Det må vel også vedgås at dei førde ein streng apartheid-politikk når det galdt ekteskap. Det var svært få som drog til kysten for å finne seg ektemake. Var det vanskeleg i Bar- du drog dei heller til Tynset, Alv- dal, Vingelen osv. Det vert fortalt at i 1795 var det ein kystbuar frå Salangen som vart forelska i ei «sønnafeldsgjente». Ho sette som vilkår at han flytte opp til nyryd- derane og innordna seg deira seder og skikkar. Biskop Krogh skriv i 1807 at mannen hadde vorte «om- døypt» til og med når det galdt dialekten! Den dag i dag er språket der oppe nordøsterdals å rekne.

Tidene har gått, men Bardu- dølene er og vert det same gode døleslaget. Statskraftverka si an- leggsdrift har i stor mun nytt godt av det. Anlegget har fått ein du- gande stab av arbeiderar og funk- sjonærar frå bygda som eitkvart anlegg rundt i heile landet vil missune oss.

Hø

VESTKRAFT

Tron Horn.

Spørsmålet om anskaffelse av en landgangsbåt for transformatortransporter, ble drøftet allerede i 1949/50. Saken kom opp i forbindelse med bygging av sekundærstasjoner innen Aura kraftanleggs forsyningsområde.

Det ble den gang ikke kjøpt noen landgangsbåt, fordi man på det tidspunkt bare hadde aktuelle transporter innenskjærs, nemlig fra Åndalsnes til Istad sekundærstasjon og fra Være nord for Trondheim til Ranes og Orkdal sekundærstasjoner. For å få disse transporter utført, ble det bygd en lekter som ble slept av en fiskeskøyte. Denne lekter fikk navnet «Aura» og ble populært kalt «L'aura».

På fotoet ser man «L'aura» under frakt av transformator til Istad sekundærstasjon. Som man ser på fotoet, var det ikke mye fribord, og av denne grunn var transportene ikke av letteste karakter selv om de vesentlig foregikk innenskjærs. Under hver transport måtte man ha kontakt med Meteorologisk Institutt mange ganger i døgnet for å sikre seg mot overraskende værforandringer. Alle større fartøyer som kom i nærheten, måtte gå med sakte fart for å unngå for store bølger.

Omlasting fra lekteren til trailer eller omvendt, foregikk på den måte at det ble bygd et spesielt arrangement i fjæra. Dette arrangement har to fundamenterte betongplater, en for anlegg av lekteren og en for

NVE som skipsreidar.

Vassdragsvesenet har ofte hatt båtar. Då Nore kraftverk vart bygd hadde ein to båtar på Tunhovdfjorden pluss store lektarar. «Laura» heitte lastebåten på Auraanlegget og oppe i Glomfjord har vi båt. Men først no har vi fått ein båt som verkeleg er så stor at det er noko. Båten vart innkjøpt av Vestlandske Kraftsamband for eit par år sidan og nå har alto dei selt den til Vassdragsvesenet.

Den som har hatt mest med båtane å gjere er siviling. Tron Horn. Han har før vore tilsett i NVE. Faren var oppsynsmann, Erik Horn, i Kraftverksavdelinga, og Tron arbeidde i vesenet både før han tok til på skule og medan han gjekk på Høgskulen i Trondheim. I 1947 vart han tilsett i Kraftverksavdelinga. Han var med og bygde Auraanlegget. Sidan 1955 har han hatt eige konsulentfirma. Fossekallen har fått Horn til å fortelja litt om båtane.

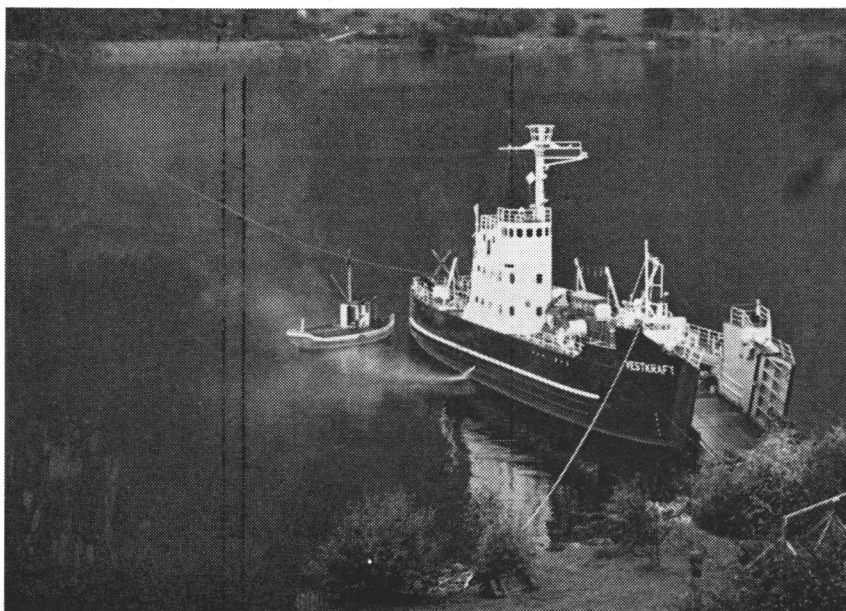
Når vi no har fått stor båt i NVE så må vi og ha ein som styrer med skipsreidarverksemda. For å ta seg av dette har NVE Statskraftverka tilsett Arne Vogt. Vogt er fødd i 1924 i Oslo og har artium og Göteborg tekn. skule. Han har arbeidt i transportbransjen i Stockholm og Oslo, i 5 år på Aker mek. verksted. Der har han vore sjef for den rullande transporten. Her i NVE får han å gjere med all transport som Statskraftverka har. Stillingen er lagd under innkjøpskontoret med Bjaa-land som sjef.

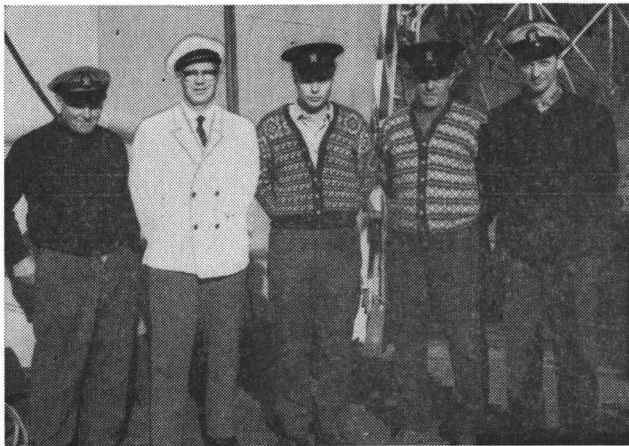
Arne Vogt.

trailerer. Mellom disse to betongplater er støpt en høyere betongkloss som «rampe» for transformatorer. På fotoet ser man et av disse omlastingsarrangementer.

Planleggingen av en slik omlasting måtte utføres nøye når det gjaldt tiden, idet flo og fjære måtte utnyttes. På flo sjø måtte lekteren gå inn på sin betongplate. Lekteren har tanker med pumpearrangement. For å påskynde at lekteren «satte seg» på betongplaten, ble det pumpet vann i tankene. Transformatorer ble så ved hjelp av 4 ståltårn med taljer i, løftet opp og ved hjelp

Vestkraft i arbeid med fjordspennet.

Offiserane på Vestkraft.

Mannskapet på Vestkraft.

av jernbaneskiner flyttet over på rampen. Ved fjære sjø rygget så traileren ned på sin betongplate og transformatoren ble, også ved hjelp av skinner, flyttet over til traileren, som måtte være startklar for å kjøre opp før vannet steg igjen.

Lekteren «Aura» som har tilholdssted på Sunndalsøra, har utført mange viktige transporter. Hvorvidt den heretter kommer til å bli brukt ved eventuelle framtidige transformatortransporter til og fra Istad, Ranes og Orkdal, er det for tidlig å si noe om.

Neste gang spørsmålet for alvor dukket opp om anskaffelse av en landgangsbåt, var i 1960 i forbindelse med de sekundærstasjoner L/L Vestlandske Kraftsamband skulle bygge innen sitt område, som strekker seg fra Sogn og Fjordane i sør til Møre i nord.

Etter detaljerte undersøkelser og drøftelser fant man det ikke tilrådelig å benytte «L'aura» til transport i åpent farvann, som f.eks. over Hustadvika, Breisundet og forbi Stad.

Det ble så satt i gang undersøkel-

ser via forskjellige lands ambassader for å få opplysninger hvor en landgangsbåt av passende størrelse eventuelt var til salgs på rimelige betingelser. Resultatet av disse undersøkelser ble at L/L Vestlandske Kraftsamband sendte folk til Skottland for å besiktige en tilbudt båt. Det viste seg at denne båt (se fotoene) var i dårlig forfatning, og etter konferanse med NVE Statskraftverkene, ble det gitt et forholdsviss lavt tilbud som ikke slo til.

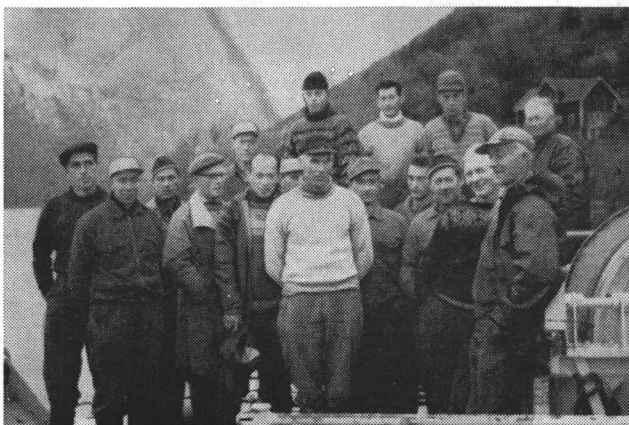
L/L Vestlandske Kraftsamband fant det meget viktig å fortsette undersøkelsene og fikk av Globe Shipping i mai 1961 opplysninger om en landgangsbåt som var til salgs i Norfolk, Virginia, USA. Da jeg på det tidspunkt sto reiseklar til USA i egen forretningsreise, fikk jeg i oppdrag av L/L Vestlandske Kraftsamband på hjemturen å besiktige båten. Det viste seg at denne båt var nær sagt en «fulltreffer» til de formål den var tiltenkt. L/L Vestlandske Kraftsamband fikk et meget rimelig tilbud med kort tidsfrist til å avgjøre handelen. Båten

ble kjøpt av L/L Vestlandske Kraftsamband etter grundig overveielse, og på gunstige betingelser.

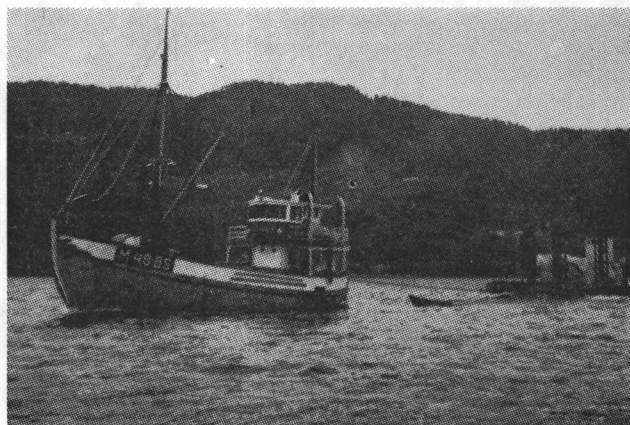
Dens navn var den gang «Raritan», og den er bygd av den amerikanske marine og ble først ferdig etter krigens slutt i 1945. Den hadde praktisk talt ikke vært i bruk og hadde for det meste ligget i «møllpose».

Norsk mannskap hentet båten i Norfolk og gikk hjem til Norge med den etter den sørlige «Atlantehavsrute». Turen tok nøyaktig fjorten dager og ved ankomst til Ålesund i midten av august 1961, ble den døpt M/S «Vestkraft».

Noen måneder senere (i januar februar 1962) gjennomførte L/L Vestlandske Kraftsamband under meget ugunstige værforhold to transformatortransporter ved hjelp av M/S «Vestkraft». Begge transformatorer ble fraktet fra Åndalsnes, den ene til Sykkylven og den andre til Ørsta. På fotoet ser man NVE's trailer med den første transformator rygge ombord i båten i Åndalsnes. M/S «Vestkraft» fikk under disse transporter vise sin sjø-

Arbeiderne fra Fjernledningskontoret.

Laura var utrygg i sjøgang.

dyktighet, spesielt over Breisundet i storm, og at den fullt innfridde de forventninger som man hadde stilt til den.

Båtenes mannskap er fra Ulsteinvik, og består av erfarne sjøfolk som er vant til å ri stormen av. De har lang erfaring bak seg både i fart på kysten, i oversjøisk trafikk og fiske i fjerne farvann.

Av tekniske data for M/S «Vestkraft» kan nevnes at den har en lasteevne på 365 tonn. Fri lastlengde på dekket er ca. 50 m, og gjennomsnittlig bredde av dekket er ca. 5,5 m. Kjørelemmen har en bredde på 4,2 m. Båten har to hovedmaskiner, hver på ca. 1800 hk, som driver hver sin propell. Dessuten er den utstyrt med 2 stk. hjelpemotorer som driver hver sin generator

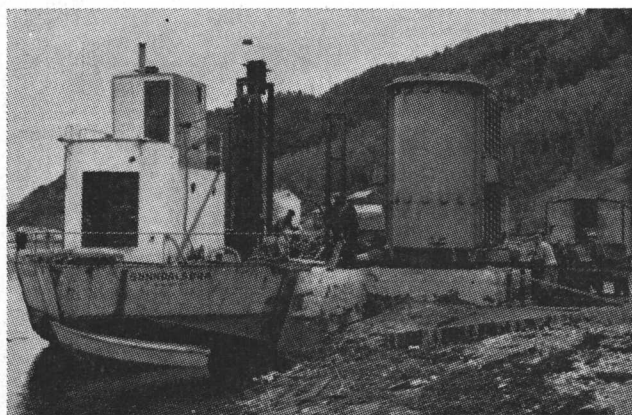
Forhandlinger mellom L/L Vestlandske Kraftsamband og Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen har pågått, og NVE Statskraftverkene har nå overtatt båten med tilskudd fra Kraftforsyningens Sivildforsvarsnemnd og NVE Elektrisitetsdirektoratet.

I sommer har båten utenom ombyggingsarbeidene, vært beskjeftiget med transport av 2 stk. transformatorer fra Åndalsnes til Orkanger for firma Chr. Salvesen & Chr. Thams. Videre har den vært en tur rundt kysten fra Ålesund til Oslo. På denne tur var den innom Sireåen på en prøvetur for å se om den kan gå opp Sireåen med tungkolli til det framtidige Ana — Sira kraftanlegg og eventuelt Tonstad kraftanlegg for Sira — Kvina sel-

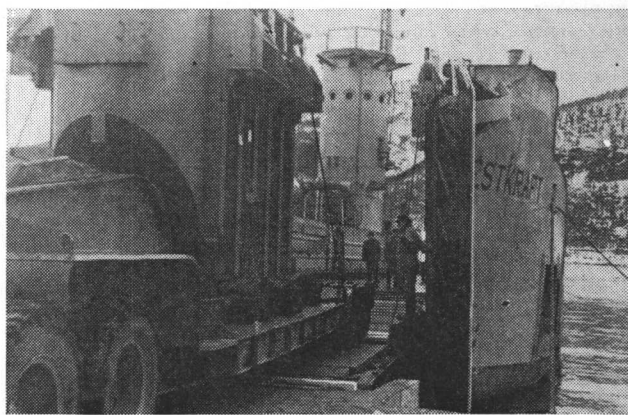
fra Ørsta til Åndalsnes er i gang når dette skrives. Så snart denne transformator er kjørt i land på Åndalsnes (for ved jernbane å sendes til transformatorfabrikken for reparasjon) skal en transformator til Nørve sekundærstasjon (Taffjord kraftselskap) kjøres ombord og fraktes til Nørve ved Ålesund. Når så den først nevnte transformator er reparert, skal M/S «Vestkraft» frakte denne fra Åndalsnes til Ørsta igjen.

Når det gjaldt strekk av 300 kV. spenning over Esefjorden, viste det seg at M/S «Vestkraft» er godt egnet og med fordel også kan benyttes til fjordspennstrekk.

På fotoet ser man båten ligge i Esefjorden under oppstrekkingen. Det vil føre for langt i denne ar-

Laura.

Vestkraft.

på 100 kW. Videre er den utstyrt med trimmetanker som tilsammen tar 120 tonn vann og som kan pumpes inn eller ut i løpet av ca. 12 minutter. Ved tomme trimmetanker og uten last stikker båten 4 fot forut og 6 fot akter. Med fulle trimmetanker og uten last stikker den 5 fot både forut og akter. Båten er meget sterkt konstruert og det er ingen ting i veien for å gå inn på flo sjø og la den ligge på det tørre ved fjære sjø mens man kjører koller i land eller ombord. Det er dog en fordel å la den flyte under slike operasjoner.

Etter å ha gått på dispensasjon foran nevnte to transportturer, ble M/S «Vestkraft» lagt til Ulstein mek. verksted for å komme i gang med nødvendige ombygginger (lugarforhold m.v.) slik at den tilfredsstiller Sjøfartskontorets og Det Norske Veritas' krav. Disse ombygginger er nå på det nærmeste ferdig, men er blitt avbrutt fordi båten måtte gjennomføre flere transportoppdrag.

skapet. Prøveturen var vellykket og det forlyder at Ana — Sira anlegget kan spare betydelige anleggsutgifter ved å anvende M/S «Vestkraft».

På hjemturen fra Oslo til Ålesund (Ulsteinvik) var båten innom Jarlsø Fabrikker A/S og lastet ca. 200 tonn varmforsinkede stålmaster som ble losset i Førde i Sunnfjord til L/L Vestlandske Kraftsambands stamlinjeseksjon II Høyanger — Svelgen.

Etter denne tur gikk så M/S «Vestkraft» til Esefjorden i Sogn, hvor den for L/L Vestlandske Kraftsamband ble benyttet til å strekke opp linene for det første 300 kV. fjordspenn i landet. Nærmere om dette i det etterfølgende.

Arbeidet med oppstrekking av linene til foran nevnte spenn måtte forseres, fordi M/S «Vestkraft» måtte gå nordover til Ørsta for å frakte denne fra Åndalsnes til Ørsta i januar/februar i fjor, tilbake til Åndalsnes på grunn av feil i transformatoren. Denne transport

tikkel å komme inn på denne nye metode for strekk av fjordspenn. Prinsippet går ut på at winsjer, bremse, linetromler og presse for klemmene, plasseres på båtenes dekk. Herfra kjøres linene slepefritt ut til spennmastene, og ved hjelp av winsjen på båtenes dekk blir linene strukket i pil. All kontroll og kommando foregår fra båtenes dekk med telefonforbindelse opp til spennmastene og andre aktuelle steder på begge sider av fjorden.

Under arbeidets utførelse ble benyttet Fjernledningskontorets «fri-strekkutstyr» og mannskap under ledelse av arbeidsleder Leknes. I tillegg hertil deltok folk fra L/L Vestlandske Kraftsamband og likeledes mannskapet på M/S «Vestkraft». Arbeidet ble prikkfritt gjennomført og må stå som et lysende eksempel på godt teamwork.

Til slutt litt mer generelt om M/S «Vestkraft»s betydning og anvendelsesområde:

Slik som kraftutbyggingen i vårt

Forts. side 19.

På riksveg 0 og andre veger

Litt fra en Aura-tur

Ikke bare varer, men også enhver god sak trenger reklame. Ut fra denne erkjennelse har vi gjort oss til regel aldri å kjøre en «søndagstur» i vårt kjære Norge, uten å bringe et lite referat av den etterpå. Tidligere nøydde vi oss med å omtale saken ved første middags- og/eller kaffebord hjemme, men derved når man jo en engere krets, som dessuten hyppig drev våre kilometerangivelser i tvil. Denne gang vil vi derfor ta skrittet fullt ut og holde et større — og forhåpentlig mer forståelsesfullt publikum underrettet om våre «fellesturer» i NVE ved et kort og realistisk referat i «Fossekallen»s spalter.

«Credo quia absurdum» sier vår forlovede ved visse anledninger, og det var vel få av oss andre som trodde det umulige mulig: Først Tokke-turen i fjor og så Aura-turen i år. 1250 km, det skal etter sigende være langt, og tvilere kan eventuelt spørre R. Røsok Olsen. — Men så til turen.

3 biler torsdag og 1 fredag på veg til Aura-anlegg og -verk. Sunndalsøra som endelig mål. Humøret på topp allerede fra starten, fylt med spenning, bilene med bensin og passasjerer. Første stopp Dal st. hvor vi spiste middag. «Schweinerschnitsel» sa feinschmeckeren Folkvard. Om kvelden framme ved Vinstra, hvor vi overnattet på det kjente Amundsens hotell. Men først ble det spist aftens både vel og lenge. Tidlig neste morgen dro vi videre, men da hadde Nybø allerede gått en tur først. Farvel til Amundsens og puddelen «Lussi» med de bedrøvede øyne. Necaren til Raassum var fremdeles med, uten stabilisatorer, helt opp til forbi Sunndalsøra, men da kokte'n. Men la oss ta alt i kronologisk orden, som vår forlovede av og til uttrykker seg. Turen gikk til Otta hvor vi (astet av og om frk Sæther i en annen livordende familie)bil. Hun skulle etter sigende hjemom som snarest. Så bar det ned Romsdalen hvor det ble fotografert både med og uten film, røkt og spist, med Romsdalshorn som effektiv kulisser i bakgrunnen. Neste opphold Åndalsnes hvor vi drakk kaffe. Fint vær hele tiden. Sol fra skyfri himmel. Lange fjorden speilblank, fjellene i høstfarger med nysnø på toppene. Fabelaktig. Det samme var berg og dalbanevegen inn til Sunndalsøra. Aluminiumverket innerst i fjorden og kraftledninger. Vi var på hjemmebane.

Velkommen til Hammeren. Fru Veiseth, bestyrerinnen, verd et kapittel for seg, iallfall en messe. Vi takker for deilige dager og gjestfritt opphold. Hvem husker ikke selskapet lørdag kveld med langbordet i spisesalen, festlig pyntet med lys og blomster. Flott middag. Etterpå Skjortten med kniv og det hele, Poensgen i twist, Holt i tango og Warlo i en sakte vals slik den bør og skal danses. Sunndalsøra ved natt. Fjellene rundt dalen. De lange trolske skygger, lysene og fjorden. En deilig svalende bris mot brennende kinn

Dagen etterpå begynte alvoret. Først hilste vi på personalet ved anlegg og drift. Beså kontorene og stasjonene, og

de av oss som var modige nok, benyttet anledningen til en tur med bergbanen som fulgte rørgaten helt opp på fjellet. Storslagent. Så gikk turen videre til fjells med bilene. Men først ble det endel «koking», og så kjørte Poensgen solo og lot Skjortten, Hoff og Sæves foreta en liten orientering på egenhånd. Necar'n ble spart, og Hansen overtok med Folkevogna. Så bar det forbi steder hvor vi bare har hørt og drømt om, og sjøene HOLST (Holbuvatn, Osbuvatn, Langvatn, Sandevvatn og Torbuvatn). Takrenneprosjektet og til slutt Riksveg 0 til Finset i Eikesdalen. At vi kom ned, skyldes i første rekke våre personlige egenskaper og sjåførenes spesielle kvalifikasjoner, som bør resultere i et lønnsopprykk. Oppturen torde vi ikke tenke på før vi hadde styrket oss med sterk kaffe og hjembakte kaker hos

fru Finset. Men opp kom vi, selv om en av sjåførene måtte se 30 øre vandrende på vegen og Chevroleten alt var på Osbu.

Aldri på søndag, sa Hovelsrød, men hjem måtte vi. Farvel. Opp Sunndalen, Drivdalen over Dovre forbi Gubbens Hall ned Gudbrandsdalen til Lillehammer, Hamar og Grorud. 45 raske DKW-fjordinger briger en fort avsted. Og resultatet var så vidt oppmuntrende at det er all grunn til å fortsette virksomheten. Normalt skulle man således kunne vente et nytt referat fra vår hånd allerede neste høst. Etter dette gir vi oss ikke så lett. Vi håper at vår reklamevirksomhet — nevnt innledningsvis — også vil få andre tjenestemenn interessert i små søndagsutflukter, gjerne til verdens ende eller Glomfjord f. eks. Vi har startet og vist vegen (Gravir). Tilbake på kontoret igjen og tredemøllen, men ennå lever minnene i lunsjpausene og ved kaffebordet hjemme. Tilbake står da også å takke. Først og fremst fordi det ennå finns folk med initiativ (Lund), men også dere vi møtte i dal og på fjell takker vi.

Takk og på gjensyn når tilhøva høver, da vil også vår forlovede være med.

T.W.

TUR TIL NORE

Fredag 11. oktober ved middagstid reiste 14 funksjonærer fra A- og E-direktoratene i regnvær fra Oslo med mål Rødberg i Numedal. Men vi var snauet kommet ut av storbyen før det lettet opp og været ble fint. Reisen gikk raskt med kort kaffepause på Kongsberg jernbanestasjon og besøk i Nore stavkirke. Der fikk vi en meget interessant utredning om kirken. Den bærer preg av sin lange historie og man kan se merker etter de forskjellige reparasjoner og endringer. Innvendig er kirken vakkert dekorert i flere omganger på 1600 og 1700 tallet. Kirken som ikke kan varmes opp er fremdeles i bruk om sommeren, og det var slått opp salmenummer fra olsok-feiringen.

Ved ankomsten til Nore kraftverk fikk vi i den vakre, nyoppussede messen en festmiddag med fjellorret! som nok alle satte pris på. Vi ble innkvartert i messebygningen hvor vi på alle måter fikk den beste forpleining.

Lørdag gikk vi til befaringer under driftsbestyrer Uelands ledelse. Vi fikk se Tunhovdfjorden og Pålbufjorden i strålende sol. Snøfjellene tok seg praktfulle ut med de skogkledde åser i forgrunnen. Ved Pålbusdammen fikk vi se fisking av gytefisk til oppdrett av settefisk. Stor ørret ble tatt i elven nedenfor dammen og båret i sekker til en kum hvor de var inntil de skulle gyte.

Tunhovddammen som sto ferdig i 1921, skal jo nå bygges om til steinfyllingsdam. Men man må likevel beundre hvor flott den er gjort fra begynnelsen, med små dekorative buer øverst i murverket. På grunn av den nye dammen er det dessverre nødvendig å fylle igjen en jettegryte av imponerende dimensjoner. Vi fikk ikke det rette inntrykk av den, da den alt delvis var fylt med betong og en arbeidsbru var bygd over den. Men den har hatt en lengde på 37 m og en bredde på 10 m. Man fristes til å tro at det er gått flere kilowatt-timer til å lage den enn alle de som er blitt sendt ut over ledningsnettet

fra Nore siden 1928 da kraftverket ble startet.

På vei tilbake til Rødberg var vi innom ventilkammeret. Vannet ledes fra Tunhovddammen gjennom tunnel til ventilkammeret og herfra går det i 8 stålør ned til Nore I, som ligger vel 300 m under ventilkammeret. Langs rørgaten går det en bane som det må være festlig å reise med i godt vær.

Om ettermiddagen besøkte vi begge kraftstasjonene Nore I og II. Det var interessant å se to stasjoner med helt forskjellige maskiner, peltonturbiner på Nore I og francisturbiner på Nore II. Særlig maskinsalen på Nore I var festlig å se. Den eldste delen er jo nå 35 år gammel, men der var så fint og velstelt at salen godt kunne brukes til festsal. Nå blir Nore II i vinterens løp pusset opp, så der blir nok også fint.

Utenom programmet tok noen av oss en tur til Uvdal stavkirke. Den var i bedre stand enn den på Nore, og var mer helstøpt i interiøret. Men hver på sin måte er det rene perler av skjønnhet. Uvdal stavkirke blir som den andre brukt til gudstjenester om sommeren.

Om kvelden var det kameratslig samvær i messen, hvor alle hygget seg til ut på natten.

På hjemreisen søndag skiltes vi slik at Sevik som hittil hadde ledet konvoien, etter å ha forsøkt å legge veien om Geilo måtte kjøre direkte gjennom Numedal til Oslo. De øvrige tre biler reiste over fjellet til Nesbyen og gjennom Hallingdal og hjem. Turen ble ganske anstrengende på grunn av kraftig snøvær. Det var vanskelig å holde bilene på veien, og et par ganger måtte en bil løftes inn på veien igjen.

Det ble en festlig tur. Mange av våre eldre kolleger har sikkert ønsket en slik tur uten å kunne få det, og vi som fikk være med, har all grunn til å være takknemlige over at forholdene ble lagt så fint til rette for oss. Vi er blitt et godt minne rikere!

Ole Rasmus Krag.

Hun er en messe verd

«Creamcake» til briter og geitost til nordmenn, sier fru Karin Weiseth på Aura — som ønsker seg fjernsyn.

— Creamcake er det beste britene vet. Så når det er slike folk her, baker jeg det til kaffen, forteller fru Karin Weiseth på Hamneren messe ved Aura. Men når det gjelder disse regjeringsskrisene i høst

— Men det er vel ikke bare briter innom her?

— Å nei, det er mest av våre egne folk fra Vassdragsvesenet — og de er nå de likaste, men det vanker alle slags nasjonaliteter, franskmenn, finner, svensker og indere for å nevne i fleng.

Nå kan vi for egen regning føye til at fru Weiseth tar tilbørlig hensyn til alle besøkendes ønsker — ikke bare briters bønn om «creamcake». Sjelden føler en seg så hjemme når en er borte som på messa ved Aura.

— Og hva vil nordmenn helst ha?

— Det er nasjonalretten det, vet du, kjøttkaker og stua kål. Og alle setter pris på vår delikate hvite geitost — spesiell for Sunndalen — får knapt maken andre steder. Men ellers disse regjeringsskrisene

— Hva med den berømmelige Driva-laksen?

— Dessverre, det er ikke mye av den som havner her oppe på messa.

— Regjeringsskrisene

— ... ja, de og radio-overføringene av dem har vært noe av den gildeste underholdningen her i høst. Men synes du ikke vi også skulle ha hatt fjernsyn her på messa?

— Er det et ønskemål?

— Ja, sier fru Weiseth og ser bønnlig på oss. Synes du ikke vi fortjener den underholdningen i de ensomme vinterkvelder.

— Vil ikke det gå ut over hjemmekosen på messa?

— Nei, kan du tro det?

Odds.

Takk til Tokke

De fleste husker sikkert at vi hadde noen fine, klare høstdager i slutten av september. Det var som kanskje ikke alle vet i anledning av vassdragsdirektoratets befarings til Tokke. En slik befarings er svært avhengig av godt vær, så det var derfor ordnet med dette. Litt skiftende skydekke, slik at lys- og skyggespillet over fargesprakende høstvidder i høyfjellet kommer til sin rett, sol nok til at lyngen flammer rødt mellom hvit reinmose, og luft så kjølig og klar som den bare kan bli i fjellet om høsten. Slik var forholdene i Telemark 27.—29. september da vassdragsdirektoratet hadde sin befarings til Tokke. 18 deltakere var vi, inklusive vår hyggelige sjåfør Onsvåg. Vellykket ble da også befaringsen, det var det full samstemmighet om. Nå blir ikke en tur vellykket bare fordi været er bra, at denne ble det skyldes god planlegging og inspirerende vertskap. Vi fulgte et råd vi fikk fra flere kanter, bygd på tidligere erfaringer, nemlig å kutte ned på programmet lørdag. Dette gjorde vi, bl. a. ble befarings av Tokke II utsatt til søndag morgen. Dette gjorde at tempoet lørdag ble roligere, og at vi ikke ble så slitne. Snarere tvert imot, skulle jeg tro.

Vi nevnte inspirerende vertskap. Dette er ikke tomme fraser, men virkelig dypt mente ord. Lørdag ble vi vist rundt av avd.ing. Heggenhaugen, og han var en virkelig dyktig cicerone. Ved hjelp av kart fikk vi overblikket og skjønnte derfor

sammenhengen i det vi fikk se. Detaljer ble forklart og spørsmål besvart, og alt like rolig, men likevel raskt. Kort sagt, et meget hyggelig bekjentskap, intet under at han var opptatt om kvelden. Det var jo lørdag og dans nede på Dalen!

Vi så Venemodammen under arbeidet med asfaltering, både dette og det originale overløp vakte stor interesse. Vi så videre Songadammen og var over 4 km inne i fjellet i tunnelen som skal overføre vannet til Tokke III. Det var dypt her inne i fjellet at et skarpt, lite smell fra frøken Gjøtterud demonstrerte hvor nyttig det er å ha hjelm under omstendigheter hvor selv de minste stein som kommer ovenfra vel må karakteriseres som takstein.

Middagen på Songa skal vi ikke nevne for meget om, det vil være dårlig gjort mot alle dem som ikke tok del i vår kulinariske henrykkelse. Deltakerne selv trenger ingen påminnelse, de vil sikkert lenge huske den middag leirsjef Kleven ga oss.

Tokke III ble besatt om ettermiddagen, vi fikk et godt inntrykk av mye av det anleggsarbeid som må utføres før monteringen i en kraftstasjon kan ta til.

Om kvelden hadde vi «fest på brakka». Det ble en hyggelig kveld på Vamark, med god servering og god stemning. Historier ble fortalt i stadig økende tempo, praten gikk lystig, og det lot til at endel av hensikten med turen til Tokke

ble oppnådd, nemlig bedre kjennskap og vennskap mellom ansatte i et direktorat med kontorer spredt over hele Oslo.

Søndag morgen ble vi mottatt i Tokke II av avd.ing. Hoff. Den ble en interessant opplevelse, den omvisning med tegning og forklaring som han ga oss der inne i fjellet. Vi kløv som geiter, høyt og lavt, og glemte helt bort tiden. Men så fikk vi også se omtrent alt som kunne sees i «toern», deler av anlegget som senere skulle gjenstøpes eller dykkes og for evig være skjult. Ja, som nevnt innledningsvis, vi var heldige med omvisere!

Noe forsinket kom vi så til Tokke I, der maskinmester Tiller viste oss den ferdige kraftstasjon. Det var også interessant, mens vi ennå hadde inntrykket av Tokke II levende i sinnet, der vi hadde hatt en følelse av å få se bak kulissene. Det var nettopp disse kulisser Tokke I kunne vise oss, og slik falt også denne siste omvisning inn i det bilde vi hadde fått av hvorledes våre kraftanlegg blir skapt, og hvilket enormt arbeid som ligger bak et ferdig kraftverk.

Fra Dalen var det fritt valg når det gjaldt tilbakerreisen. De fleste valgte å kjøre over Rjukan.

Så takker vi hverandre alle for godt følge, fra eldste deltaker, overingeniør Strand, og til yngste teknikere. Vi ønsker hverandre vel møtt til neste befarings, og håper mange flere vil slå følge.

Øystein Aars.

Kabel til Røst

Alt i 1939 var det planar om å få elektrisk kraft på Røst, men so kom krigen og der som mange andre stader vart gjennomføringa utsett. I 1947 kom så søknaden om statsstønad. Eit sitat frå søknaden viser synet ein då hadde på å legge kabel. «Røst er en av de uheldigstilte kommuner, som ikke kan overføre elektrisk energi fra vasskraftverk da et slikt foretakende vil bli altfor dyrt. Til nærmeste vasskraftverk er det ca. 50 nautiske mil, med åpne Røsthavet og Moskenesstrømmen i mellom.»

Etter planen skulle kWh-prisen frå dieselanlegget bli om lag 25 øre og det var mykje pengar. Det var 815 menneskje som skulle få straum og dei rekna med 500 kWh pr. abonnent.

Ved kgl.res. av 2. april 1948 fekk so Røst komm. e. v. statsstønad til å bygge eit dieselanlegg på 155 kVA med linjenett. Verket vart sett i drift i november 1951 men det var då vorte noko dyrare enn dei frå først av hadde rekna med.

Endå straumprisen var så høg, var det vanskeleg å få drifta til å bere seg og det vart teke opp arbeid med å få straum frå vasskraftverk. I 1961 søkte så Røst kommune om stønad til å legge ein sjøkabel frå Værøy og ut til Røst. Værøy hadde hatt det på same måten som Røst, dei hadde eit dieselagregat men endå med ein straumpris på 30 øre kWh var det vanskeleg med drifta. Denne høge straumprisen gjorde det og mest uråd å legge nokon industri på desse øyane. Den vart ikkje konkurransedyktig endå vilkåra elles låg betre til rette for t. d. fiskeforedling der enn dei fleste andre stader.

Straumen frå vasskraftanlegg vart påsett på Værøy våren 1962 og sjølve kabelen hadde kosta omlag 1,9 millioner kroner.

Det var store summar det galt både for Værøy og Røst og det var ikkje so mykje pengar til rådvelde av statsstønaden til desse anlegga. Ordninga vart då den at Distriktenes Utbyggingsfond skulle forskotera pengane og så skulle fondet få at pengane når det vart gjeve vanleg statsstønad.

Røst gjekk no hardt inn for å få kabelsambandet. For driftsåret 1959/1960 var straumprisen for dieselkrafta 43 øre kWh levert forbrukar

og dette var så høgt at det kunne ikkje gå lenger.

Kabelen frå Værøy til Røst vart utlagt somaren 1963. Ein reknar med at i slutten av året kan strømmen setjast på, og då har begge desse øysamfunda fått ei skikkeleg elektrisitetsforsyning. Denne kabelen kom på omlag 1,8 millioner kroner, så kablane kom på samanlagt nær på 4 millioner kroner. I tillegg til dette kom så alt som måtte ombyggjast og nybyggjast av høgspenst, lågspenst og transformatorar på øyane.

Den nye utbygginga på Værøy kom på i alt 3 250 000 kroner. Røst er endå ikkje ferdige med si ut-

☆×××☆

VELFERDSSJEFEN

Vi kjem oss litt om senn i vese-net, no har vi fått velferdssjef, og denne gongen kom det ein mann frå etaten i den nye stillingen. Graatrud som vart tilsett har vore mykje med i organisasjonsarbeid i alle år, mellom anna funksjonerane sin representant i hovudstyret når det er oppe personalsaker. Elles har han vore ofte å sjå når det har vore møte eller konferansar om samarbeid i etaten og han er alltid smilande og blid når du treffer han.

Då eg treffe han første gongen etter han vart tilsett spurde eg han rett ut om han vart velferdssjef fordi han har funne seg tilrette som fisken i vatnet i korridorane og på slike møte. «Ja ja,» svara Graatrud, «jeg har iallfall aldri vantrives noen steder, jeg har alltid trives godt. Dette er nok medfødt, jeg tror det er vanskelig å lære seg til det hvis en er av dem som har det med å være misfornøyet.» «Nei, det må ikke du seie vel,» sa eg, «det vert vel nettopp ditt arbeid å prøve å få folk til å trivast, og då gjeld det vel serskilt dei som har det med å vantrivast. Har du noko planar om kor du vil legge opp arbeidet?»

«Jeg har alltid hatt interesse av å få rettet på det som jeg synes er galt. Ellers er alt så nytt at jeg må si at konkrete planer om hvordan jeg vil legge opp arbeidet har jeg ikke enda. Jeg har mange idéer, men jeg må jo få alt godkjent skritt for skritt, spesielt siden her ikke er noe budsjett så en vet hva

bygging men der var det rekna med samanlagt 2 750 000 kroner. Framføring av kraft til desse øyane vil vel kome på omlag 6 millioner kroner. Når det på Værøy bur omlag 1200 menneskje og på Røst 800 so kostar det 3000 kroner for kvar innbyggjar i tillegg til det som har vore brukt før til dieselanlegg. Det er store summar dette, men Røst er i allfall ikkje lenger «en av de uheldigstilte kommuner som ikke kan overføre elektrisk energi fra vasskraftverk».

Før var kabelen til Utsira den lengste i landet, den er 17 400 m. Eit års tid var so den til Værøy lengst, den er 25 800 m. No er det kabelen til Røst som er den lengste med sine 35 000 m, altså mest dobbelt so lang som kabelen til Utsira.

SN

en har å rutte med. Jeg håper på velvilje både fra ledelsen og fra de underordnede om en skal få gjort noe positivt.»

Harald Graatrud er 51 år og er fødd i Hurdal. Han har utanom eit lite avbrot vore i Vassdragsvesenet i 34 år, første tida som leidningsmontør, seinare som elektromaskinist på Smestad. Siste 10 åra har han vore maskinmeisterassistent. Graatrud har eksamen fra Oslo elementærtekniske skole og har elles gått mange kurs. I fagleg organisasjonsarbeid har han hatt mest alle dei ombod ein mann kan ha. Dei siste 10 åra har han vore tene-stemennene sin representant i Hovudstyret og kjenner på den måten alle dei som er tilsette siste åra.

SN

Administrerende direktør

Vi har fått ny administrerende direktør. Det vart fagsjef Bjerkebo, som fekk stillingen. Det er ikkje so lenge sidan Bjerkebo vart intervjua i Fossekallen so denne gongen vert det berre eit par små spørsmål:

1. «Var du lei av det arbeide du hadde før siden du søkte ny jobb?»

«Nei, absolutt ikke. Når en engang er blitt bitt av «driftsflua» er det vanskelig å frigjøre seg. Arbeidet i driftssektoren gir så variert og direkte kontakt med mennesker og teknikk at det etter mitt skjønn aldri kan bli kjedelig. Det er også et av de steder hvor en direkte får lære av sine feil og høste glede når en lykkes. Det er med vemod jeg forlater en slik arbeidsplass med

Bjerkebo.

så mange dyktige og interesserte medarbeidere i alle ledd spredd ut over det ganske land.»

2. «Korleis ser du på arbeidet ditt i den nye stillingen?»

«Det ville være unaturlig om jeg ikke så på det med spenning og forventning.

NVE inntar en sentral plass i landets elektrisitetsforsyning, en plass som legger stort ansvar så vel på toppledelsen som hele organisasjonen. At jeg nå selv får en så sentral plass i ledelsen fyller meg med spenning.

På den annen side vil min nye stilling bringe meg i nær kontakt med store organisatoriske, administrative og tekniske spørsmål. Jeg stiller derfor store forventninger til det arbeid som følger med stillingen og håper på et godt samarbeid med alle gode krefter i NVE.»

S. N.

VESTKRAFT

Fra side 15.

land utvikler seg, er det åpenbart at de fleste nye store anlegg vil ligge på Sør- og Vestlandet og nordover. Med andre ord, man får utbygginger i distrikter hvor det er dårlig med jernbane- og veiforbindelser. Mesteparten av tungtransportene må derfor gå sjøveien og her vil sikkert en sjødyktig båt som M/S «Vestkraft» få stor betydning. Man blir uavhengig av til dels kostbare kraner og kaier og

kan i tillegg spare store utgifter til veianlegg.

M/S «Vestkraft» har allerede vist sin betydning og fordelaktige anvendelse til transformatortransporter og strekk av større fjordspenn. Videre har den vist sin viktighet når det gjelder beredskap innen kraftforsyningssektoren.

Når det gjelder beredskapsektoren skal man heller ikke se bort fra båtens anvendelse til reparasjon av sjøkabler.

I tillegg må man regne med at båten vil få god anvendelse når et nyanlegg skal påbegynnes. I slike

tilfelle vil man kunne laste opp gravemaskiner, bulldozere og annet tungt utstyr og sette dette i land på vedkommende sted.

Kanskje har man også lov å si at den kan få anvendelse i forbindelse med reising av ny industri langs vår kyst, og også i enkelte tilfelle frakte hjem fra kontinentet store kolli som overstiger jernbanens lasteprofil.

Man ønsker derfor både den gamle og den nye reder samt M/S «Vestkraft» med mannskap hell og lykke på ferden framover.

Tron Horn.

Samarbeidsutvalget for sentraladministrasjonen i NVE

Utvalget har i 1963 hittil holdt 4 møter og foretatt 2 befaringer. De spørsmål som i sterk grad har preget saklistene, har naturlig nok hatt tilknytning til det nye administrasjonsbygget. Utvalget har m. a. gjennom NVE gitt uttalelse til byggekomitéen om bruk av glassvegger i bygget. Slike vegger skulle etter planene for nybygget bare monteres i rom med 2 vindusakser og i enkelte rom ellers hvor lysforhold eller andre spesielle omstendigheter gjør glassvegg ønskelig, eksempelvis ved oppdeling av kasse- og bokholderiseksjon. Utvalget sa seg enig i at det i 2-aksers rom vil være en fordel med glass i en skillevegg så langt det er mulig, for å få større romvirkning. Aksebredden er 1,10 m, slik 2-akse-rommene blir relativt smale. Med

tette vegger på begge sider vil disse rommene kunne virke trange.

Utvalget har tidligere tatt opp med NVE spørsmålet om plass i nybygget for en begrenset fritidsvirksomhet og for et mosjonsrom med bad for personalet. På grunnlag av denne henvendelse har det fått anmodning om å gi forslag til utnyttelse av et rom under nybyggets kantine til dette formål, og et detaljert forslag til innredning og utstyr er gitt.

Utvalget har også hatt en foreløpig drøfting av spørsmålet om disponeringen av garasjeplassen i nybygget.

I sin uttalelse om NVE's budsjettforslag for 1964 har utvalget støttet opp om forslaget om særskilt bevilgningspost til velferdstiltak.

Samarbeidsutvalget har hittil ikke hatt noe sekretariat, hvilket i noen grad har vanskeliggjort utvalgsarbeidet. Velferdssjefens kontor vil nå ta på seg sekretærfunksjonene for utvalget.

Fra Samarbeidsutvalget for sentraladministrasjonen i NVE

FORSLAGSORDNINGEN

De aller fleste vil vel kjenne til at det innen stats-tjenesten er instituert en organisert forslagsordning. Slagordet om at forslag som sendes til Den sentrale forslagsordning kan vise seg å være GULL VERDT, vil sikkert også være kjent av mange gjennom Rasjonaliseringsdirektoratets organ «Administrasjonsnytt». Riktigheten av dette slagord framgår bl. a. av den oversikt bladet jevnlig bringer over premierte forslag.

Hovedhensikten med forslagsordningen er sammenfattet slik:

1. At personalet kommer med idéer og forslag til forbedringer som kan øke produktiviteten.
2. At personalet får større muligheter for personlig utfoldelse.
3. At fellesskapsfølelse og samarbeidet om felles mål styrkes.

Forslagsordningen kan således ses som et ledd i samarbeidet mellom administrasjonen og de ansatte, og på denne bakgrunn har Samarbeidsutvalget for sentraladministrasjonen i NVE hatt forslagsordningen oppe til drøftelse. Det ble herunder drøftet hvilke tiltak som kunne gjøre innen NVE for å gjøre ordningen best mulig kjent. Utvalget vedtok at man i første omgang skulle søke å stimulere interessen for forslagsordningen gjennom en orientering i «Fossekallen», med særlig adresse til de som er ansatt ved hovedkontoret, Elektrisitetsstyret og Forbygningsavdelingens anleggsvirksomhet. Når henvendelsen i første rekke begrenses til disse grupper, er årsaken den at det for personalet ved kraftanleggene og kraftverkene er etablert egne forslagsordninger. Utvalget har også drøftet spørsmålet om å etablere en tilsvarende ordning for det personale som ikke omfattes av de allerede eksisterende forslagsordninger innen NVE, men fant det mest hensiktsmessig at en her bygget på Den sentrale forslagsordning som gjelder for alle innen statstjenesten.

Vi mener at forslagsordningen kan bli et viktig hjelpemiddel for administrasjonen og også en stimulans for de ansatte. Vi vet at det rundt om på de forskjellige arbeidsteder sitter medarbeidere som ut fra sine forutsetninger og erfaring har gjort seg tanker om endringer som ville bety lettelser eller større effektivitet i arbeidet. Til alle disse vil Samarbeidsutvalget rette en henstilling om å komme med sine forslag, — det er bedre å sende inn for mange enn for få idéer.

En skal nedenfor i korthet redegjøre for forslagsordningens innhold:

For hvem?

Den sentrale forslagsordning omfatter personer i statstjenesten som ikke kommer inn under noen enkelt etats forslagsordning.

På hvilken måte?

1. Når du får en idé som du tror kan bedre effektiviteten av arbeidet — både internt og/eller overfor publikum — bør du tenke gjennom hvordan den kan bli gjennomført.

2. Forslaget skrives ned og bør inneholde:

- a) En beskrivelse av nåværende ordning.
- b) Mangler ved nåværende ordning.
- c) Forslag til ny ordning med beskrivelse av eventuelle nye hjelpemidler.
- d) Fordeler (økonomiske og andre) ved den nye ordning:
for egen arbeidsplass,
for resten av statsforvaltningen.
- e) Navn, stilling, adresse, arbeidsplass og navnet på din nærmeste overordnede.

3. Forslagsstilleren kan velge om han vil sende forslaget direkte til Forslagssekretæren, R-direktoratet, R. Amundsensgt. 1, Oslo-Dep, eller tjenestevei. Forslaget blir i alle tilfelle vurdert i NVE.

Alle forslag behandles anonymt når de foreligger administrasjonen til uttalelse og når sakkyndig bistand tilkalles.

Premiering.

1. Forslaget blir samvittighetsfullt prøvd. Under behandlingen vil det ofte bli nødvendig å tilkalle sakkyndig bistand.
2. Ved fastsettingen av premiens størrelse vil det bli tatt hensyn til både økonomisk og ikke-økonomisk vinning ved forslaget.
3. Minste pengepremie er kr. 100.00. De som blir tildelt gjenstandspremie får velge mellom 8—10 gjenstander. Fra premielisten kan nevnes: litografier, tresnitt, større bokverk, kikkerter, fotografiapparater, armbandsur i stål og gull, krystallgjenstander med inngraving. I 1962 ble det utdelt 66 premier, derav 17 pengepremier på gjennomsnittlig ca. kr. 500.00. Det ble gitt 49 gjenstandspremier til en verdi av kr. 100.00—300.00. Største pengepremie var på kr. 1500.00. I første halvår 1963 ble 28 forslag premiert og største pengepremie var på kr. 3000.00.
4. Den endelige avgjørelse om premiering blir fattet av rasjonaliseringsdirektøren for mindre vidtrekkende forslag og av Statens rasjonaliseringsråd når forslaget er av større betydning.
5. Premien blir utbetalt så snart forslaget er godtatt.
6. Dersom forslaget ikke blir godtatt vil det også bli gitt beskjed om det.

Spør deg selv.

Hva gjør jeg?

Hvor gjør jeg det?

Hvordan gjør jeg det?

Når blir det gjort?

Resultatet ville kanskje bli bedre dersom

- hele eller en del av arbeidsoperasjonen ble eliminert
- flere arbeidsoperasjoner ble kombinert
- arbeidsmetoden ble forenklet, f. eks. ved bedre utnyttning av maskiner
- arbeidsplassen ble bedre utnyttet
- unødvendig transport eller venting ble eliminert
- arbeidsrytmen ble endret.

La det ikke bli med tanken.

Den kan være GULL VERDT.

Smånytt

Organisasjonsmessige oppdrag.

Sekretærene R. Røsok Olsen, J. Døsvik og Gunnar Jacobsen deltok på tjenestemannslaget's weekendkurs på Bolkesjø 20.—22. september.

Industridagene 1963.

Fagsjef Vinjar (E) deltok i år.

Sysselsetting.

Arbeidsdirektoratet meddeler at det ved utgangen av august var sysselsatt 1 090 200 lønnstakere her i landet, herav 775 700 menn og 334 500 kvinner. På samme tid var det registrert 7200 arbeidsløse, herav 1750 kvinner.

Riksrev. stedlige revisjon.

Den stedlige revisjon, med kontor i Drammensveien 20, består f. t. av sekretær Arthur B. Stagre og fullmektig I, John Mathisen og Jarle Lægred.

M/S Vestkraft.

Som ny fører er fra 10. juli i år ansatt Freddy Hareide, Ulsteinsvik.

Permisjoner.

- * Messebestyrerinne Karin Veiseth, Aura-verkene, har fra 4. november fått permisjon i 6 måneder.
- * Maskinmester Hans H. Steen, Reinfossen kraftverk, har hatt tjenestefri for å utføre spesialoppdrag for Svolvær El.vesen.
- * Konstruktør Bjørn R. Halvorsen (S) har fått 10 måneders permisjon for å gjennomgå et kurs i servoteknikk ved Tinus Olsens skole på Kongsberg.
- * Maskinist Anders Hauknes, Rana-verkene, er tilstått permisjon for å delta i monteringsarbeidene ved Langvatn kraftstasjon.
- * Maskinist Karl Johan Pettersen, Mår kraftverk, har fått forlenget sin permisjon for å virke som lærer ved Kraftstasjonskurset på Rjukan 1963/64.

Kontaktkonferanse.

Personalsjef E. Nybø og førstesekretær T. Wathne (AP) deltok i en kontaktkonferanse om opplæringsproblemer m. v. på statens eiendom i Asker.

Bibliotek.

Bibliotekar Ole Rasmus Krag (A) var med på Bibliotekmøtet 1963 i Stavanger i tiden 7.—9. september.

NEF.

Landsmøte ble holdt på Lillehammer med ekskursjoner til bl. a. Hunderfossen kraftverk.

Stipendordning.

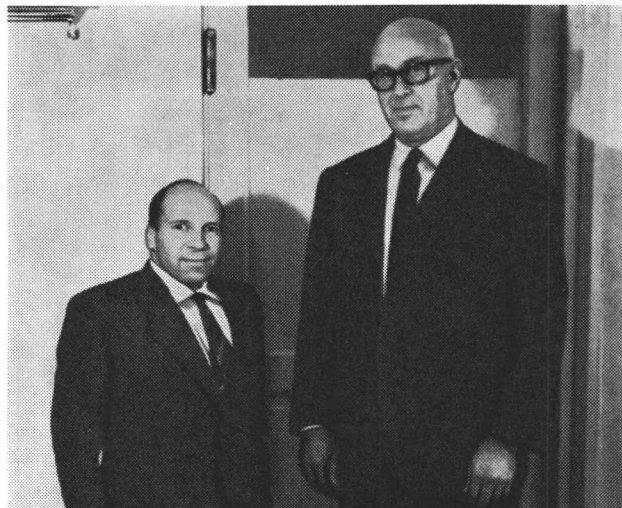
Lønns- og prisdepartementet, Opplæringsseksjonen, har sendt ut melding om stipendordning for videreutdanning i fullmektig og assistentgruppen. Ved søknadsfristens utløp var det kommet inn søknad fra to interesserte tjenestemenn i NVE.

Naturvern.

Knut O. Hillestad (V) deltok som representant fra NVE i Naturvernkonferansen på Høstbjørg 26.—27. september.

Møter og konferanser.

- * Overingeniør Gunnar Vatten (E) representerte NVE i en befaring av Brokke kraftverk som ble arrangert av I/S Ø. Otra i juni i år.
- * Overingeniør A. Brattebø (S) var blant deltakerne i en fjernmålekonferanse i London i høst. (International Telemetering Conference ITC.)
- * Direktør Lars Gaukstad (E), sammen med direktør Paul D. Poppe fra Norges elektriske materialkontroll, deltok som den norske regjeringens representanter i CEE-møte i Nederland 14.—24. oktober.
- * Fagsjef A. Vinjar (E) og overingeniør R. Johnsen (SEF) deltok i CIGRE-møte i Krakow, Polen, 11.—19. september med etterfølgende ekskursjoner.
- * Overingeniør Kaare Olsen (S) deltok i CIGRE's studiegruppe-møte i Lausanne 27.—30. september.

Underkasserer og hovudkasserer

Før var det frk. Lowum som var hovudkasserer og frk. Halvorsen var underkasserer. Hovudkassereren var liten og underkassereren var stor og høy. Dette var bakvendt, og nå er det retta på i høyeste grad. Nå kan ein verkeleg sjå kven som er hovudkasserer og kven som er underkasserer sidan Tørjesen og Sevik overtok. SN

Sysselsettingen.

Ved anlegg under Statskraftverkene var det pr. 31. august beskjeftiget 307 funksjonærer og 2624 arbeidere, tilsammen 2931 lønnstakere.

Oppnevninger.

- * Direktør H. P. Sperstad (V) er av Samferdselsdepartementet oppnevnt som NVE's representant til Norges geografiske kommisjon etter direktør V. Hveding.
- * Driftssjef H. W. Bjerkebo (SD) er foreslått som NVE's representant i det permanente utvalg for regulering av kraftnett.
- * Fagsjef E. Wessel (V) og overingeniør A. Borchgrevink (S) er p. t. NVE's representanter i Kartrådet.

Grankurset.

Overingeniør Hans Jørgen Johansen, El.tilsynet, 4. distrikt, skal delta i kurset i år. Som kjent er det lagt opp som en konferanse om administrasjon og lederspørsmål m. v. for høyere embets- og tjenestemenn innen sentraladministrasjonen.

Kursvirksomhet.

- * Overingeniør A. Brugaard (S) har fått dekket utgifter til et kurs i Laplace-operatoren ved SFU.
- * H. Thomassen (S) har likeledes fått dekket kursavgiften ved NKS, kurs i Automatisering.
- * Etatens EDB-leider, Hagen (A), har deltatt i programmeringskurs nr. 2 ved Reaktorskolen på Kjeller.

Forts. side 23.

STATSKRAFTVERKENE

Forts. fra side 7.

Pr. 15. oktober 1963 var vi 209 (178) funksjonærer i Oslo, 300 (300) funksjonærer og 2600 (2700) arbeidere ved anlegg og 295 (300) faste og 296 (300) timelønte ved driften av kraftverk og overføringsanlegg. Tallene i parentes gjelder samme tidspunkt i fjor.

Det er fortsatt hardt arbeidspress for de fleste av våre folk og jeg takker for god og helhjertet innsats i året som svinner. Sig. Aalefjær.

NATURA OG KRAFTUTBYGGINGA

Det vert skrive så ofte at vassdragsutbygginga er av det vonde: Naturens ro vert skipla, fjellauren får ikkje levevilkår osv. Postulata er legio. Det er vel slik med alt som blir gjort, at nokre set seg i mot. Til lags åt alle kan ingen gjera, sier Ivar Aasen. Det er ikkje meir enn rett og rimeleg at arkeologane får høve til å gå over dei områder som etter utbygging skal ligge under vatn, men det synes for ein naturvitenskaps- og fjellmann å vere venteleg meir føleri med i spelet enn som naturleg er. Det er prova til evidens at mange av fjellvatna er «overfolka». Fisken er liten og mager — og dertil kjem at grunneigarane forbyd fiske i vatna. Var eg diktator for ein dag ville eg gi fiske fritt. Vi ser at den fisken som då vert att får gode vokstervilkår og veks seg stor og fin på relativt kort tid. Det er sportsfiske å fanga ein og annan av dei som enno er att.

Ved oppdemning av vatn vert fiske-«beitet» utvida og rikare, og ogso dette momentet bør takast med.

Mange vil seie at det går utover gyteplassane, at det er desse som vert overvatna ved utbygging. Vi kan vel ikkje nekte for at dette kan vere eit faktum, men som geolog har eg trokka atskillege kvadratmil fjellterreng i landet frå den 58. til den 71. breddegrad, og tore hevde at mange fjellvatn ligg slik til at ei oppdemning ville skape langt fleire gyteplassar enn den øydelegg.

Det er vel og bra med ein fjellheim der ein og to fotturistar finn vegen ein vakker sommardag. Ulendt og avsides som terrenget er, har ikkje mennesket anno 1963 tid eller ork til det.

Om det no, ved utbygging av vassdraget kom vegen opp i fjellheimen, kan eg ikkje finne ut at nokon skade er skjedd. Fleire ville finne vegen inn i hjarta av Fjell-Noreg. Dei kunne utkvilte kome inn i fjellheimen og gå turar herifrå.

Gløymer ikkje den glede ei 87-årig vestlandskone ga uttrykk for då ho kunne bile seg innover dei gamle stølsbeitene sine — bu der inne i fjellheimen i gamleselet sitt — og sterk som ho enno er — kunne gå timelange turar innover beitene — nikke atterkjennande til dei gamle molteplassane og glede seg over at verda går framover.

Og så den velsigna elektrisiteten som skaper arbeidsgrunnlag for så mange?

Han gamle-Anders ville ikkje ha meir enn kr. 1000.00 for elevretten som han hadde saman med naboen Anders-Ola. Den siste hadde meir næringsvett og forlangte kr. 10 000.00 for same elveretten.

Gamle-Anders grunnga si innstilling med det at elva kvar haust fløynde over og la garden under vatn slik at store verdiar vart øydelagde årlegårs. No når elva vart regulert, ville store verdiar verte sparde.

Det er serleg byfolk med helst små kunnskapar om fjell og naturrikdomar som syner seg i pressespaltene. Det er omlag som skrivebordsmannen som meiner at det er naturen si skuld at landskap og kart ikkje samstavar.

Hyttebygginga vil ta seg opp når det kjem vegen til fjells. Den eine som har hytte der frå før vil ikkje like det, han vil ha fjellet for seg, men den kjenner landet lite som ikkje veit at ut fra desse hyttesentra er ufartsvegane mange og plassen er rikeleg.

Eit ynskje har eg likevel, anten det er private entreprenørar som driv utbygginga eller det vert gjort i statens regi: Vi ser enno 30—40 år etter eldre utbyggingar, «opne sår». Vi finn gamle materialrestar, fyllingsurdar, øydelagd reidsskap og provisoriske arrangements av ulike slag ståande å råtne og ruste og skjemma landskapet. Difor er det mi bøn at byggherrane skulle ha plikt på seg til å rydde opp, stelle og fjelge etter seg her i fjellheimen som på en kvar annan arbeidsplass.

Bjarne Sæbøe.

KURSDAGENE PÅ NTH 1964

Arrangører: Norges tekniske høgskole og Den Norske Ingeniørforening.

Kursdagene arrangeres på NTH hvert år i begynnelsen av januar måned. Idéen bak kursdagene er å benytte høgskolens laboratorier, spesialutstyr og lærerkrefter til konsentrerte spesialkurser på forskjellige fagområder.

Kursdagene 1964 omfatter følgende kurser av interesse for tidskriftets lesere:

Informasjonskilder for den elektrotekniske prosjektering, bygging og drift av elektriske anlegg, 9.—11. januar.

Faglige ledere: Direktør J. Bottheim, professor Are Hagemann, ingeniør O. Hellgren, overingeniør H. Jeppesen og overingeniør H. Sinding.

Kurset er beregnet på elektroingeniører i prosjekteringsavdeling og driftsavdeling ved elektrisitetsverk og i industri. Kurset vil gi en oversikt over innhenting og bearbeiding av nødvendige informasjonen ved prosjektering, bygging og drift av elektriske anlegg.

Prosjektering av et kraftverk vil stort sett bli brukt som eksempel da dette illustrerer de fleste prinsipielle elektrotekniske problemer i sterkstrømteknikken.

Ingeniørgeologi ved anlegg i fjell, 8.—11. januar.

Faglig leder: Professor R. Selmer-Olsen.

Kurset gir en innføring i de sentrale emner i ingeniørgeologien som vedrører anlegg i fjell. De geologiske forhold i denne forbindelse er mangartede og kurset er derfor begrenset til en vurdering om fjellets egenskaper. Det forutsettes at deltakerne er kjent med de vanlige tekniske hjelpemidler under anleggsdrift.

Kursene er åpne for alle.

Detaljerte program for kursene kan man få ved henvendelse til Den Norske Ingeniørforening, kursavdelingen, Kronprinsens gate 17, Oslo 1, telefon 41 71 35.

Påmeldingsfrist 12. desember.

Smånytt

International konferanse.

Overingeniør H. Bjaaland (S) deltok som foredragsholder ved International Construction Conference i London 1.—5. juli. Hans foredrag het: «Modern tunnelling practice».

Opplæringsseksjonen.

- * Det er kunngjort et nytt kurs i budsjett- og regnskapsordningen i staten for saksbehandlere som arbeider med disse spørsmål.
- * Det er planer om et kurs i arkivering først på nyåret.
- * Til et engelsk-kurs for statstjenestemenn som nytter dette språk i sitt arbeide er påmeldt overingeniør Arne Berg (S). Kurset er på 24 skoletimer over 12 ganger.
- * Avdelingsingeniør H. Hovlandsdal (V) vil delta i kurs for nyansatte saksbehandlere i tiden 2.—19. oktober.

Funksjonærer i NVE har vore interesserte i å få eit mørkerom for fotografering. Dei har vendt seg til velferdskontoret som har sendt eit notat til Byggekomiteén om saka. Sidan Fossekallen er nemd tek vi med slutten på notatet:

Velferdskontoret vil for sin del se det som en fordel om en kunne finne plass for et fotolaboratorium i det nye administrasjonsbygg. Fotografering er en både hyggelig og nyttig fritidsvirksomhet og er til glede for langt flere enn utøverne selv. De som driver denne hobby i etaten skaffer bl. a. bilder til Fossekallen og medvirker til nyttig informasjon om NVE's arbeidsplasser rundt om i landet.

Direktør Gaukstad har vært på møte, Fylkestinget i Buskerud, og holdt foredrag om elektrisitetsforsyningen i landet, og da særlig i Buskerud.

I midten av oktober var direktør Gaukstad på et CEE-møte i Holland hvor de drøftet reglene for prøve av elektriske apparater og utstyr.

Kunstlotteriet.

- * NVE's kunstlotteri har i år 10-årsjubileum, idet det ble startet i oktober 1953 av daværende hovedkasserer, frk. R. Lowum og sekretær J. Posaas. Medlemstallet er f. t. 170.
- * Innkjøpskomiteén i år er overingeniør H. Doblaug og kontorfullmektig E. Smedstad, begge E.

Vattenfall.

Ca. 200 000 turister har i år besøkt Vattenfalls stasjoner og anlegg.

Stipend.

Følgende deltakere fra NVE i kraftstasjonskursene på Steinkjer og Rjukan 1963/64 har fått stipend til delvis dekking av sine merutgifter:

Rjukankurset: Kåre Akselsen, Mår kraftverk, kr. 500.—. Bjørn Bølsviken, Noreverkene, Lars O. Skajem, Noreverkene og Knut Gislerud, Hakavik kraftverk, har fått kr. 2 000.— hver.

Steinkjerkurset: Torbjørn Monsen, Rana-verkene, Audun Neraas og Harry Rodt, Aura-verkene, kr. 2 000.— hver. Til sammen kr. 12 500.— som blir dekket over Statskraftverkernes driftsbudsjett.

Foredrag om Hasle.

På fellesmøte i NEF 21. oktober holdt overingeniør O. Hauge (S) foredrag om «Hasle trafo. Orientering om stasjonens omlegging og beskrivelse av det elektriske utstyr, spesielt med henblikk på 400 kV-forbindelsen med Sverige» (ETT).

Tidlegare vaktmeister i Brakka i Ullevollsvn., Anton C. Lund, døde 19. oktober 1963. Første tida han var vaktmeister var han tilsett i NVE, seinar av Riksarkitekten.

Avdelingsdirektør Hodne som nyleg har slutta i NVE fylte 70 år 6. november 1963. Vi gratulerar post festum.

VERNEARBEIDET

Etter at ei ulukke har hendt vert det ofte mykje tale om vernearbeidet. Ordskifte kjem i gang om kva som har vore gjort og kva som kunne vore gjort. Om dei som leier arbeidet har skaffa til vegar det utstyret som skulle til og om dei som skulle bruke det har gjort dette. I dette ordskifte eller denne striden er det mange omsyn og ta, det er mangt som spelar inn. Det er ikkje lett å få fram alt som har hendt. Har nokon misst livet so vil ein ikkje legge stein til børa til dei som sit at ved å kome med kritikk av ein som ikkje kan forsvare seg. Er det nokon som har fått skade og mein ved ulukka så gjer det same seg gjeldande. Sameleis er det om den som har ansvaret for verneutstyret og vernetiltaka har forsømt sitt arbeid, det kan vera tungt nok å bere utan at det vert gjort meir med det.

Desse problema meiner eg å ha førstehands kjennskap til. Før eg gjekk skulevegen var eg anleggsarbeidar frå eg var 19 til eg var 28 år og såg og la merke til mangt. Det er some hendingar eg aldri gløymer. Alle akordlag fekk tildelt ei kasse med hengelås, «Paktens ark», der amunisjon og slikt skulle ligge under lås og slå, og det vart alltid passa på så den var låst om kvelden. På loket i den kassa stod påklistra eit oppslag om handsaming av dynamitt, fenghetter og lunte. I denne instruksen var det sagt tydelig ifrå at ingen måtte bite fenghetta fast kring lunta, men bruke lunte-tang. Dei som har litt greie på kor fårleg ei slik fenghetta er veit kva ein risikerar når ein bit i den, ein millimete for langt ned og ein bit for siste gong. Der låg luntetang i den kassa vårt lag hadde fått, men den var mest ubrukeleg. Eg stod ein dag og streva med den og so kom basen og såg dette. Han tok tanga frå meg og kasta den i kassen, og så sa han. «Den der er ubrukande so det er ikkje noko å stå å larve med, eg har berre ei tann i kjeften, men eg greier iallfall å bite ei fenghetta med den.» Han tok so fenghetta og lunta og beit til so fast og fint at det hadde vore uråd å gjere det so godt med den tanga vi hadde. Det er nemleg viktig at lunta sit fast inne i fenghetta. Dette er eit skræmeleg døme på feil frå begge kantar, tanga var nemleg i ustand då vi fekk den. Ein annan gong hadde det gått eit ras frå taket i en tunnel, vi var to mann som med eitt tiandedels sekund forsprang kom oss undan. Vi sende då bod etter byggeleiaren at han måtte kome å sjå hva vi skulle gjere. Etter å ha venta på han i sju lange og sju breie sette vi i gang at og gjorde klart for vidare arbeid etter beste skyn. Det vart sagt at denne byggeleiaren var so ung og urøynd at han fann ut at det var best å halde seg borte.

Den første av desse hendingane var eg sjølvsagt medskuldig i, for istaden for å protestere so lærde eg meg å bite fenghetter eg og. Det var i første tida mi på anlegg dette og då er det ikkje lett å gå mot sine overordna. Den andre gongen var eg sjølv bas og hadde det endå verre for då hadde eg ansvaret åleine men eg kunne då trass alt gjere det eg mente måtte gjerast for å få det trygt.

Ofte er det opplysning, opplysning og atter opplysning om færene, som trengst. Noko anna som og måtte hjelpe var at der var ein alle kunne tru seg til med klage, antan over feil med verneutstyret, eller at det ikkje vart brukt. Det er ikkje alltid lett for den som skal

Personalforandringer i etaten

3. kvartal 1963

Alvik, Thorbjørn	El.-maskinist	Aura-verkene
Amundsen, Kjell	Overing. II	EE
Askedal, Charlotte	Ktr.fullm. II	AA
Bech, Reidar	Ledn.formann	Overf.-område 7
Bergseth, Johanne	Ktr.ass. II	EA
Dybwad, Johan	El.-maskinist	Aura-verkene
Flem, Paul	El.-maskinist	Mår Kraftverk
Faanes, Hans	Avd.ing. I	SE
Grimstad, Kåre	Tekniker I	VH
Hagen, Kåre Bjørn	EDB-Leder i NVE	A
Hove, Roar	Konsulent II	AA
Haaksvold, May	Ktr.ass.	Innset-verkene
Iversen, Ivar	Arkiv-Konsulent	A
Jensen, Jarl	Tekniker I	VH (Iskontoret)
Johansen, Kjell	El.-maskinist	Tokke-verkene
Kirkelund, Åge	El.-maskinist	Aura-verkene
Kollbotn, Bjørn	El.-maskinist	Tokke-verkene (Haukeli)
Kvinnerland, Torleiv	Avd.ing. I	ET 4
Lervik, Oddmund	El.-maskinist	Aura-verkene
Nes, Aksel	El.-maskinist	Aura-verkene
Nielsen, Anders	Avd.ing. II	ET 4
Nilsen, Gunnar	Konstruktør III	Innset-anl. (Straumsmo)
Nygård, John	El.-maskinist	Aura-verkene
Nørsterud, Jest	El.-maskinist	Mår Kraftverk
Olsen, Norvald	Damformann	Rana-verkene
Pinsland, Gudmund	Lagerformann	Nore-verkene
Ræstad, Karsten	Konstruktør I	SE
Sandvær, Stein	Tegner II	SB
Skaug, Håkon	Konstruktør I	SE
Skavikeng, Arne	Programmerer	VH
Smukkestad, Gunnar	Avd.ing. I	SB
Stavsholt, Tor	Avd.ing. II	SE
Strand, Odd	Konsulent i særkl.	S
Sundøen, Kjell	Tekniker I	VH
Sæther, Bjørn	Ktr.ass. II	A
Thomassen, Hallvard	El.-maskinist	Rana-verkene, Reinf.
Vogt, Arne	Førstesekretær	SI
Wiger, Øystein	Konstruktør III	Tokke-anleggene

Avansement og opprykk:

Andersen, Johan	Forstkandidat (22)	SB
Bahr, Toralf	Konstruktør II	SBF (Forus)
Berg, Arne	Overingeniør II	SE
Bjørnsen, John	Avd.ing. II	Aura-anleggene
Fredheim, Odd	Avd.ing. II	Rana-anleggene
Gussiås, Pedro	Ledningsmester	Overf.område 5
Hanem, Tørris	Maskinmester I	Svorka Kraftverk
Hermo, Ingebrigt	Maskinm.ass.	Aura-verkene
Horn, Nils	Konstruktør I	SBF
Hugdal, Jon	Maskinmester I	Eidum trafo
Haakonsen, Karl	Maskinmester I	Gjøvik trafo
Karlsen, John N.	Maskinm. i særkl.	Hasle trafo
Knudsen, Hans H.	Avd.ing. II	Rana-anleggene
Kristiansen, Gunnar	Maskinm. i særkl.	Glomfjord Kraftverk
Larsen, Leif	Overing. I	SB
Lid, Aslak	Ktr.fullm. I	Tokke-anleggene
Lunde, Malfrid	Materialbokholder	Tokke-anleggene
Lunde, Torleif	Maskinm.ass.	Hasle trafo
Oftedal, Sverre	Overing. I	SB
Ranes, Sven	Overing. II	Aura-verkene
Rye, Peder	Ledningsmester	Overf.område 7
Røsvik, Kjell	Maskinm.ass.	Aura-verkene
Solvoll, Arne M.	Konstruktør III	VF (N.-Norge)
Sommerli, Arne	Avd.ing. II	Rana-anleggene
Steine, Ingvar	Overing II	EK
Stenseth, Kåre	Maskinmester I	Orkdal trafo
Sømme, Jonas	Avd.ing. II	Tokke-anleggene
Tørjesen, Olaf	Konsulent I	AA
Vikan, Tore	Maskinmester I	Osbu Kraftverk
Vittersø, Trygve	Overing. II	SD
Øfsdahl, Ragnhild	Ktr.fullm. II	EA
Aamold, Bjarne	Overing. II	SE

Fratredelse.

Med pensjon:

Arntsen, Albert N.	Maskinist	Glomfjord Kraftverk
Guterud, Lars L.	Maskinm.ass.	Slagen trafo
Simonsen, Tora	Fullm. II	SK
Thorsby, Elling	Montørformann	Nore Kraftverk

Nytilsatte:

Annen:

Askeland, Valborg	Ktr.fullm. II	A
Christensen, Gerd	Ktr.fullm. II	SK
Ekman, Reidun	Ktr.fullm. II	AA
Hagen, Inger Marie	Ktr.assistent II	Tokke-anleggene
Helle, Astrid	Ktr.assistent I	SK
Hveding, Vidkun	Adm. direktør	NVE
Kristensen, Oddvar	Ktr.assistent	Tokke-anleggene
Kristiansen, Aage	Oppsynsmann II	Aura-anleggene
Lunde Hansen, Turid	Ktr.fullm. I	A
Lysbakken, Birgitte	Ktr.assistent I	A
Myklebust, Randi	Ktr.assistent I	V
Nilsen, Astrup	Maskinm.ass.	Innset Kraftverk
Olsen, Harald	Ktr.assistent I	Rana-anleggene
Selnes, Guri	Ktr.assistent II	EA
Theodorsen, Paul	Konstruktør I	Innset Kraftverk
Aasgaard, Ivar	Overingeniør I	VV

påtale slikt, men kunne ein spesiell mann som ikkje tok omsyn korkje til høg eller låg ta denne Uriasposten så trur eg mykje ville vere vunne.

Alkohol på arbeidsplassen er eit kapittel for seg sjølv. Det har vore arbeidt med å få den banlyst der i lang tid, og det har så vidt eg skynar langt på veg lukkast. Her må det ikkje slappast av. Det må *aldri* vere ei tilstelling i arbeidstida der det blir brukt alkohol korkje på kontora eller ute på arbeidsplassen.

På den tid boring i fjell vart gjord med handemakt var det noko som ofte vart gjort; men som var uhyggelig. Some tider når hola var «brendre» og ein hadde teke til å ha i ladningen kunne det kome ei steinflis

framfor holet og stenge. Det var strengt forbode å setje boren i holet og prøve å få opning; men dette vart ofte gjort likevel. Å bore ned eit nytt 5–6 meters hol kunne vere 2–3 dagars arbeid i hardt og vanskeleg fjell, men å bore med dynamitt i borholet var leik med dauden. I slike høve måtte det la seg gjere med tillegg i akorden, så ein kunne ta det ekstraarbeidet, om det er noko liknande tilfelle no.

Det er mangt som kan gjerast og ingen ting må sparast når det gjeld å berge liv og helse.

Dette er frå område eg kjenner til; men noko liknande gjeld sikkert på andre arbeidsplassar og andre område.

Sigurd Nesdal.